

Mag. RANASSETTER ROBERT

urnák

BUDAPEST

Disztor 2. I. sz.

Taxa postala
plátó in unum
No. 224715/929

10. Telefon: 8-61. Előfizetés: Havonta 110, négy évre 600, egész földre: Havonta félővre 12, egész detések díjszába KELET a transzsidóság egyetlen ja. Cikkek után forrás megjelölésével.

VI KELET

ZSIDÓ POLITIKAI LAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el.
— Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.
Szombat, 1937. május 15.
5697. ÉV. XX. ÉVF.
SZIVAN 5. 108. SZAM

Német tengeralattjáró torpedója okozta a borzalmas robbanást a Hunter angol cirkálón?

Nyolc halottja van az almeriai kikötőben történt robbanásnak. Franco tábornok nem ad függetlenséget a baszkoknak

London, május 14. A Hunter angol cirkáló fedélzetén borzalmas robbanás történt az almeriai kikötőben. Hivatalos jelentés szerint a robbanásnak nyolc halálos áldozata van, míg a sebesültek száma tizenegyre ug.

A borzalmas robbanásról az angol tengerügyi hivatal is hivatalos közleményt adott ki.

A vizsgálat szerint pontosan még mindig nem sikerült megállapítani, a robbanás okát. Lehetséges, hogy a benemavatkozási szerződés alapján a spanyol partokon őrszolgálatot teljesítő hajó uszóaknába ütközött, vagy torpedó érte, esetleg nemzeti repülőgépbombája. Mindez azonban még nincs bizonyítva.

Az áldozatokat a gibraltári kikötőbe vitték és ott tegnap nagy katonai pompával temették el. Az angol lapok szerint a robbanás esete olyan veszélyes helyzetet teremtett, amelyre még eddig még nem volt példa. Az angol hadvezetőség már több súlyos konfliktust ért át a spanyol polgárháború folyamán, de hasonló még soha. Nincs kizárva tehát, hogy a Hunter katasztrófájának — a hajót máskülönben súlyosan megrongált állapotban vontatták Almeria kikötőjébe — még messze kiható következményei lesznek abban az esetben, ha beigazolódnék, hogy a felkelők ellenakciójáról van szó.

Német torpedó okozta a robbanást?

A spanyol kormány hivatalos távirati irodája: a Febus ügynökség jelenti Almeriából, a következőket:

A Hunter angol cirkálón történt robbanással kapcsolatban: A balesetre két lehetséges magyarázat van. Az első szerint, mely kevésbé valószínű: az angol hajó aknára szaladt, miközben a partok mentén ellenőrzési útjára ment. A másik feltevés szerint, amely inkább talál hitelt, a baleset oka, egy német torpedóhajó által kilőtt lövedék lenne. Ezt a feltevést alátámasztja az a tény, hogy a hajón okozott repedés valamilyen lövedéknek a hajó testébe való behatolására vall. A hajó másik oldalán tátongó lyuk szintén lövedéktől származónak látszik.

Négyezer bilbaói gyermek érkezik Southamptonba

A valenciai légügyi minisztérium jelenti, hogy az északi fronton egy Hainckel repülőgépet puskalövésekkel lelőttek. A német pilóta ejtőernyővel kiugrott, a kormánycsapatok foglyul ejtették.

A DNB jelenti, hogy a kormány repülői ismét bombázták Saragossa városát és a polgári lakosság körében számos áldozatot szedtek.

Londoni jelentés szerint a napokban 4 ezer bilbaói gyermek érkezik Southamptonba.

Franco tábornok nem adja meg a függetlenséget a baszkoknak

A Havas saint jean de luzi jelentése szerint Franco tábornok nem hajlandó megadni a függetlenséget a baszkoknak. Egy felkelő diplomata és egy bilbaói személyiségek tárgyalást folytattak a felkelő repülői által szőtt kiáltványok ügyében, amikben a régi baszk szabadságjogok gyakorlását ígéri. A felkelő diplomata

kijelentette, hogy Franco tábornok nem fog elmenni a függetlenség megadásáig. Sem a baszkoknak, sem a katalánoknak nem biztositanak függetlenséget, ami egyet jelentene a szeparatizmus törvényesítésével.

Német tengeralattjáró súlyosította el a Huntert?

London, május 14. (Rador). Angol diplomá-

ciai körökben tartózkodóknak viselkednek a Hunter cirkálón történt robbanást illetően. Egyelőre várják a valenciai angol ügyvivő részletes jelentését.

Ma délelőtt egyenlőszámu angol és spanyol tisztekből álló vegyesbizottság tekintette meg a Huntert és vizsgálatot tartott a robbanás ügyében. A valenciai lapok a robbanást egy német tengeralattjáró tevékenységének tulajdonítják.

Hatalmas beszédben tett hitet Baldwin miniszterelnök a demokrácia mellett a ma megnyílt birodalmi konferencián

Oriási méretű tengeri fegyverkezést fog elhatározni a birodalmi konferencia

Az ir szabadállam nem küldött képviselőt a konferenciára

London, május 14. Ma délelőtt kezdődött meg Londonban Kanada, Dél-Afrika, Újzéländ, India és Ausztrália kiküldötteinek részvételével a birodalmi konferencia. Rhodezia és Újdelwales megbízottai csak megfigyelőként lesznek jelen a tanácskozáson, míg az ir szabadállam egyáltalában nem képviseltei magát.

Ezen a konferencián dolgozzák ki azokat a módszereket, amelyek az eddigimel sokkal fokozottabb mértékben kívánnak gondoskodni a birodalom egységének megszilárdításáról és a honvédelem kérdéséről. A tanácskozási első sorban is arról fognak folyni, hogy egy esetleges háborúban, hogyan lehet minden körülmények között biztosítani a szigetország zavartalan ellátását, megfelelő mennyiségű élelmiszerezrel és nyersanyagokkal.

A Daily Express az értekezletről beszámolva azt a feltűnést keltő híradást közli, hogy a tanácskozáson minden eddigimel nagyobb méretű tengeri fegyverkezést fognak elhatározni. Szó van arról, hogy több mint 100 egységből álló tengerenti flottát létesítenek 70 millió fontos befektetéssel.

Az értekezlet Mackenzie-King kanadai miniszterelnök javaslatára Stanley Baldwin angol miniszterelnököt választotta elnökévé.

Baldwin megnyitó beszéde

A birodalmi konferencia mai megnyitó ülésén Baldwin mondotta a megnyitó beszéde. Kijelentette, hogy az angol Commonwealthba tömörült államok kormányai a népek olyan szövetségét alkotják, amelyek bár mind önállóság és felségjogok felett rendelkeznek, de hozzá vannak szokva ahhoz, hogy a közös érdekekben együttműködjenek az angol koronához csatolt összes államokkal. Ha az együttműködés szabad gyakorlatát meg akarják őrizni, a nemzeteknek meg kell szilárdítaniuk ama alapokat, amelyek ez az elv nyugszik. Egy nagy közösségbe vagyunk tömörítve és közösen vagyunk felelősek az új kísérletért, amelynek sikere vagy balsikere mélyen fogja befolyásolni az emberiség jövőjét. Hiszünk az összes államok összhangjában és a demokratikus intézményekben, mint kormányzási rendszerben. Ebben helyeztük minden bizalmunkat, mert hisszük, hogy a legjobb eszközöket nyújtják az emberiség

kormányzására és mert egyedül hivatott megőrizni azokat a dolgokat, amiknek a legmagasabb értéket tulajdonítjuk és pedig: az egyéni szabadságot, a gondolkodást, a szólás- és lelkiismeret szabadságot. De azért nem értékeljük alá azon eszmények értékét sem, amelyeknek más kormányzási formák tulajdonítanak elsőrendű fontosságot: az állam iránti kötelező szolgálat eszméjét. Baldwin ezután a fegyverkezések drágaságát panaszkolta és hangoztatta, hogy az áldozatok a béke ügyét szolgálják. Végül kiemelte, hogy az államok és emberek közti együttműködés előfeltétele a kölcsönös lojalitás és bizalom. Példa rá az angol birodalom népei együttműködésének esete.

London, május 14. (London). Eden ma a német nagykövetségen ebédelt von Blomberg tábornok német hadügyminiszter társaságában. A délután folyamán az angol külügyminiszter Ismet Inonu török miniszterelnökkel tárgyalt.

A konferencián Baldwin után Mackenzie-King kanadai miniszterelnök szólalt fel, majd Lyons ausztráliai miniszterelnök és Hertzoeg tábornok délafrikai miniszterelnök beszéltek. Mindannyian helyeselték a brit miniszterelnök meggyőződéstele szavait és újlag biztosították a birodalom összes országai közti együttműködésről.

Felmentettek egy katolikus lelkészt Németországban

Berlin, május 14. (Rador). Mig a katolikus lelkészek ellen hozott marasztaló ítéleteket nagy heje-hujával hozzák nyilvánosságra, a felmentéssel végződött perek tárgyalását elhallgatják. A Havas szerint a paderborni törvényszék felmentette Sommer katolikus lelkészt, akit természetellenes cselekményekkel vádoltak. A beidézett tanúk visszavonták a vizsgálóbíró előtt tett állításait. Az ügyész ennek ellenére marasztaló ítéletet sürgetett, de a törvényszék felmentő ítéletet hozott.

VILAG TUKRE

Vissza a Bibliához!

Írta: Dr. Lövy Ferenc

Ha a zsidóság soha semmit sem tett volna, csupán csak a Bibliát adta volna a világnak, akkor is kitörülhetetlenül bevéste volna nevét az emberiség történetének lapjaira. Aki e megállapításban elfogult tulzást lát, az mutasson ennek cáfolatára még egy könyvet, amely jobban el volna terjedve, amely minden nyelvre le volna fordítva, melynek csak betűi vannak, mely nagyobb befolyást gyakorolt volna a multban, vagy jelenben az emberiség fejlődésére, akár vallási, akár erkölcsi, akár társadalmi szempontból, vagy amelyet felekezettek százaai, emberek százmilliói szentnek tartának, mint a Bibliát.

A zsidó néplelek éles meglátását bizonyítja, hogy már az ókorban felismerte e kultúrtyén fontosságát, amidőn egyre jobban méltatja a „Tóra-adás” ünnepe. Magában a Bibliában egyetlen egyszer sem találjuk nagyon e nevet, bár a színájhegyi kinyilatkoztatás napja pontosan meg van adva. A hetek ünnepe, vagy a zsengek ünnepe jelentősége azonban mindinkább háttérbe szorul a Tóra-adás fontossága mellett. Mert nemcsak a 10 Ige elhangzását ünnepli Sziváh hó 6-7 napjain a zsidóság, hanem az egész Tóra adását, mely alatt rendszeren Mózes öt könyvét, de átvitt értelemben a Szentírás 24 könyvét értjük, amit röviden az általánosan elfogadott görög Biblia szóval szoktunk jelölni.

De a Biblia a zsidóságnak nem csak irodalmi mű, nem csupán a legkiválóbb könyve, amelyben gyönyörködik, vagy elmélyed, hanem irányítója, vezetője ugyszólván a bölcsőtől a koporsóig. Tanítója, tanácsadója, orvosja, ügyvédje, költője, filozófusa. Körülbelül száz év óta azonban amióta a zsidóság egyre jobban bemerült a művelt népek asszimilációjába és példátlan mohósággal vetette magát az egyes irodalmak megismerésére, majd művelésére, a Biblia ismerete feltűnő módon csökken a zsidóságban. Elismerik, de nem ismerik. Dicsérik, de nem olvassák. Pedig nagyon időszerű volna különösen most, midőn a zsidóság minden elképzelhető és képtelen vádakkal támadják.

A Biblia azt tanítja, hogy az egész emberiség egy emberpártól származik, tehát végső elemzésben minden ember egytestvér. Nincs felsőbb, sem alsóbb rendű ember. Nincs különbség fehér, vagy színes ember közt. Ezen a címen nincs joga egyik nek, a másikat igájába hajtani, még kevésbé üldözni vagy kiirtani. A Biblia azt parancsolja: „Szeresd a felebarátodat, mint tenmagadat!” Ha ezt az emberek betartanák, egy béke és boldogság volna a világon. Elvben mindenki helyesnek tartja, ha nem is teljesíti. Természetes, hogy ez az emberszeretet nemcsak a néptársra, hitsorsosra vonatkozik, hanem világosan meg van írva: „Szeresd az idegent, mint tenmagadat!” Gondold meg, hogy te is voltál, te is lehetsz idegen és akkor sok minden másképp volna a világon. „Egy törvény és egy jog legyen neked és az idegennek!” Ezt azonban nem elég hangoztatni, hanem meg is kell, de meg is lehet valósítani. A tízparancsolatban a negyedik hirdette először a munkaszünet szentségét, mely minden embernek, meg a rabslógának is kijár, sőt még az igavonó baromnak is. A tizedik parancsolat, az utolsó, annyira kihangsúlyozza a tulajdon szentségét, hogy még megkívánni sem szabad azt, ami a másé. Nem lehet bibliai alapon állam- vagy társadalmi felforgató senki. „Ha testvéred elszegényedik és keze ellankad, támogasd őt, de az idegent és az ott tartózkodót is, hogy megéljen melletted. Ne végy tőle kamatot vagy uszort. Ne

Eredeti közlemény.

„Öregségem könnyű lett, mert visszakaptam egészségemet...”

ezt írja nekünk C. Georgescu kereskedő, Turnu-Măgurele, Str. Cpt. Stanculescu 12, aztán így folytatja: „71 éves vagyok. Ezek óta gyomorban szenvedtem és szédüléseim voltak, amnyira, hogy ágyban kellett maradnom az erős gyomorégés és erjedési fájdalmak miatt. Két üveg Gastro D. elhasználása után teljesen helyrejöttem. Hálám jeléül ajánlótam ezen gyógyszer mindazoknak, akik megkérdezték tőlem, hogyan lehetséges az, hogy makkegészséges lettem, mikor azelőtt olyan súlyos beteg voltam”. A levél hálálkodó szavakkal végződik.

Ebből látható, hogy miért lett a világhírű amerikai Gastro D. annyira népszerű a sok gyomor- és bélbetegségben, emésztési zavarokban szenvedők között.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvétel mellett Császár E. gyógyszeráránban Bucaresti, Calea Victoriei 124.

tartsd vissza a napszámot, a szegény vagy szűkölködő bérét.” Nem egy rövid cikk, de testes könyvek sem tudnák felsorolni és kellőképp ismertetni és méltatni a bibliai törvények jelentőségét és fontosságát. Talán azt sem fölösleges felemlíteni a mai nyugtalan és bizonytalan világban, hogy a Biblia már harmadfél ezer évvel ezelőtt hirdette az örök béke szükségességét és eljövését, midőn együtt lakik a farkas a bárányal, a párdac a gödöllével és amidőn a kardokból kaszát, a lándzsákból sarlókat kovácsoznak és nem tanulnak többé hadviselést.

Szándékosan mellőzöm most a Biblia külsői szépségeinek, filozófiai gondolatainak és főleg vallásos eszméinek kiemelését. Csak arra szeretnék rámutatni, hogy milyen aktuális, milyen gondolatébresztő a Biblia társadalmi szempontból. Különösen magának a zsidóságnak kellene jól ismerni ugy saját maga irányítására, mint rámutatni arra, hogy a Biblia népe nem lehet sem társadalomfelforgató, sem társadalombomlasztó. És ez az egyetlen megállapítás, mely mellett az összes bibliai alapon álló felekezetek, tehát az összes keresztények a zsidóság mellett foglalnak állást. Mint ahogy a Bibliát még az inkvizíció is meghagyta a zsidóknál és soha sem vitte a máglya tűzére.

Meg kell azonban állapítani, hogy ez idő szerint a zsidóság nem foglalkozik eléggé a Bibliával. Hogy a Biblia minden nyelvre le van fordítva, az nem a zsidóság érdeme, hanem az angol Biblia-Társaságé. Az első bibliafordítás a Szepтуагinta, a zsidóság örök dicsősége, mert ez az első könyv a világon, melyet egy nyelvről a másikra lefordítottak és zsidók voltak az első műfordítók; de bibliafordításban és bibliaismeretben a zsidók messze elmaradtak az angolok mögött. Pedig zsidóságnak, a Biblia népének, csakis a Biblia adhatja meg az egyetemes felfogást nemcsak vallási, nemcsak világnézeti, hanem nemzeti szempontból is. A biblia alapján létesült és élt, úgy az első, mint a második zsidó birodalom és készült új életre szemünk előtt a zsidó nemzet ott hon is, mert csak így képzelni el nemcsak a zsidóság, hanem az egész világ, hiszen Biblia nélkül nem képzelhető zsidóság. A Biblia adta meg a zsidóságnak a jogot, hogy tényező legyen az emberiség fejlődésében és irányításában és egyedül a Biblia biztosítja továbbra is létjogosultságát. A mai időben, midőn a zsidóság kétségbeesetten keresi az utat, mely a válságból kivethetné, csak egyetlen egy út van, mely a zsidóságnak létét biztosítja és ezt különösen a mai törvényadás ünnepe kell megszívlelni: Vissza a Bibliához!

Orvosilag ajánlva. Huszonhat állam egészségét óvja. Ugyeljen az OLLA márkára, ne fogadjon el utazásokat

IMPRIMÉ-SELVMEK

Kizárólag eredeti párizsi dessz nek sima Crépe de Chine, brokát, valamint más divatos fantázia-anyagokban

GALLIA

CLUJ,

Str. Gen. Neculcea No. 2. (Palatul Renner)

BRASOV

Piața Libertății No. 3.

SIBIU

Str. Regina Maria No. 7.

Barangolás a világgazdaságban

A munka győzelme Amerikában

A lincselésnek nem hiába Amerika a hazája, a legújabb időkig az ököljog volt az újjalában a szociális kérdések megoldásának bevett formája. Középre csúszott, hogy az USA roppant ellentétek birodalma. Ez a megállapítás nem csupán a gazdagságnak és a szegénységnek, a hegycsúcsok hőmérsékletének és a déli államok szubtrópusi flórájának, a kegyetlen pénzahajászat és Longfellow költségtételének kiáltó ellentétére érvényes, hanem elsősorban talán arra, hogy ott, ahol a legrészletesebb iram a technika fejlődése, ahol a legrészletesebb racionalizmus jegyében bontakoznak ki a nagyüzlet roppant szervezeti formái, ott a legfejletlenebb az államhatalom, a legkezdetelebb a közületek berendezkedése és a legprimitívebb a szociális gondolat intézményes megnyilatkozása. Bizonyos mértékben érthető, hogy amíg a munkás tetszése szerint választhatott az ipari munkaviszony és a farmer életformája között, amíg Amerika valóban a korlátlan lehetőségek hazáját jelentette, addig nem volt szükség közhatalmi szociálpolitikára. Most azonban, amikor az amerikai társadalom nagy tömörülése, sűrűsödése, társadalmi rugalmasságának megszűnése következtében a minden elképzelést felülmúló iparosodás a szociális kérdést éppen olyan intenzitással exponálja, mint a XIX. század végi Európában, az USA kormánya és kapitalizmusának vezérkara éppen úgy kénytelen számolni az eltömegesülő élet követelményeivel, mint Nyugat-Európa munkaadói egy emberöltő előtt feladni kényserültek az open shop elvét, a manchesteri liberalizmusnak egyik dogmáját, mely szerint sem állam, sem társadalmi szervezetség nem korlátozhatja a munkaadó magatartását tulajdon üzemében.

A Rockefeller, Morgan és Dupont triumvirátus évtizedek óta mereven ragaszkodik az amerikai kapitalizmus üzleti alkotmányának 1901. évi tételéhez, mely szerint a munkaadó a munkafeltételekről nem tárgyal olyan szervezettel, amelybe saját munkásain kívül más munkavállalók is tömörülnek. Az Egyesült Államok munkaadói szerint munkásaik érdekeit csak azok képviselhetik, akik maguk is tagjai a vállalat munkástársadalmának, akik tehát kizárólag a vállalat munkásságát képviselik. Ez a szempont kizárta a munkaadókat arra, hogy elősegítsék saját munkásaiknak tömörülését, hogy a szociális kérdés mindig csak a vállalat saját életkörén belül találjon megoldást és sohasem szélesedjék ki egy ipar, vagy az ipar, még kevésbé a termelés milliós tömegeket felsorakoztatva, a termelés békéjét háborító szociális feszültségévé. Ezért minden számottevő munkaadó tüzzel-vassal irtotta a vállalat munkásságán felülemelkedő általános szociális mozgalom csiréit, üldözte annak apostolait és üzeméből száműzte ezeket követőit.

Morgan-Dupont megállapodik a munkásmozgalommal

Roosevelt új sáfárkodásának hőskorában jól látta, hogy az államhatalom a közjó érdekében nem tudja sikerrel megvívni a maga harcát a nagyüzlettel, hanem szövetkezik egy, a szociális védelemre szoruló tömegek társadalmi öntevékenységével. Ezért a NIRA alapján megindult társadalmi-ipari átértékelődés egyik vezérlő elvévé vált a vállalati keretektől kilépő, átfogó munkásszervezetek tárgyaló félként elismeretése ama munkaadóktól, akik kötelezettek vállalnak a termelési és munkaügyi kódexek betartására. Mint tudjuk, Roosevelt ipari átszervezése ma már a múlté. Az alkotmányvédők öregek tanácsa, a legfelsőbb szövetségi törvényszék, hatálytalanította a nagy társadalom-gazdasági átalakulás alaptörvényét és

ezzel az új sáfárkodás tornyosuló épületéből kiemelte ennek — a társadalompolitikai statika szempontjából legfontosabb — sarkkövét. Már azt hittük, hogy ezzel véget ért az új sáfárkodás és Roosevelt megelőztek a fejlődő üzletmenetben megnyilatkozó nagy gazdaságpolitikai eredményekkel. Nem így történt. (Az újonnan megválasztott elnök a második választás eredményéből örögbírték tekintélyével hadat üzent az amerikai monopolkapitalizmus védőbástyájának, a legfelsőbb törvényszéknek és ügyes taktikával a Morgan és Dupont érdekeltséget a szociális kérdésben egy emberöltőt át elfoglalt álláspontra feladására kényszerítette. Lássuk az események sorrendjét: Miss Perkins munkaügyi államtitkár nem hajlandó elismerni az üzembe települő, munkát beszüntető munkásság sztrájkjának törvényellenességét, mondván, ha a törvény szerint ezt illegálisnak is kell tartania, akkor a közhangulattal és a közérdekkel kell összhangba hozni, tehát módosítani a törvényt. A Walsh-Healey Bill előterjesztése, mely minden közszállításba vont munkaadót a 40 órás munkahét elvének

betartására kötelez. A kormány visszautasítja a vas- és acélpárna ama törekvését, hogy a nehéziparra ne legyen hatályos az említett bill. Ilyen kormányzati magatartás után a kormánytól élesített közhangulat nyomása alatt a világ egyik legnagyobb termelőszervezete, az United Steel Corporation elnöke, közvetlen tárgyalásokba bocsátkozott Lewis-sel, a róla elnevezett munkásmozgalom vezérével. A létrejött megállapodás az egész Dupont érdekeltséget kötelezi, lényege: heti 40 órás munkaidő, napi 5 dollár minimális munkabér, 50%-os túlórabérlék és a munkásszervezetnek tárgyaló félként való elismerése. Az acélpárna szociális erőpróbájának befejeztével elvben a Dupont konzernéhez hasonló megállapodást köt Morgan gépipari érdekeltsége a General Motors-ra és a General Electric-re szóló érvénnyel. Rövid idő kérdése, hogy Rockefeller szintén elismeri egyenrangú tárgyaló és szerződésalkalmas félnek az általános munkásmozgalom szervezetét. Ezzel Amerika üzleti világa a szociális viszonyok síkján is belépett a 20. századba, a kollektív népélet korába, ahol szervezett tömegerek és érdekcsoportok egyetemes megállapodásai rendezik az érdekek összeegyeztetésének módját és feltételeit. Az államhatalom elősegítette a szociális viszonyok észszerű és általános rendezésének kialakulását. A munkásmozgalom pedig a mult választáson bizalommal támogatta azt a kormányhatalmat, amely beszédes cselekvések sorozatával tett tanubizonyoságot népszerűtetései és néperősítő készségéről.

Katalán gazdasági erőfeszítés

A katalán kormány a valenciai kormányval karöltve, külkereskedelmi megállapodások kiépítésével igyekszik a hadianyagellátást és a közlelméletet biztosítani. Azonos elvek alapján a közelmúlt napokban külkereskedelmi megállapodást kötött Franciaországgal, Svájjal és Hollandiával. Megállapodásuk értelmében a spanyol export 60%-át az illető államok áruszállítással kompenzálják. Az export 25%-ért külföldi fizetést eszközöket kapnak, a kivitel 15%-ával pedig a spanyolok nemzetközi tartozásukat törlesztik. Az élelmiszerhiányra és a hadianyagszükségletre tekintettel a valenciai spanyol és a barcelonai katalán kormányok 50-90%-kal mérsékelték a korábbi vámtételeket és 30000 tonna gabona, hus és halra vonatkozólag 75%-kal mérsékelték a különben érvényes vámtételt. E hatalmas mennyiségű élelmiszeranyagot káli, bor, mandula és növényi olaj kivitelével törekuszenek megfizetni.

BOGARAK, cikskök, potoskák, svádbogarak, legyek és mindenféle rovarok radikálisan kipurisztíthatók

EXTRA-KATOL

Japán rovarpor által Engros: N. H. Balthazar București-1 Str. Șelari-7

A genfi egyezmény téves magyar fordítása okozta Benamy regényének elkobzását

Dr. Vámbéry Rusztem nyilatkozata

Budapestről jelentik: A törvényszék vádatanácsa az elmúlt hétfőn foglalkozott Benamy Sándor „Szerelm alborletben” c. regényével. Egyórai zárt tárgyalás és félórás tanácskozás után a vádatanács egy hétre elhalasztotta a döntést, amelyet tegnap hirdették ki. Eszerint, bár a regény szorosan nem ütközik a tiltó paragrafusokba, mégis az egész mű mérlegelését a vádatanács a bíróságra bizza s így azt főtárgyalásra utalja. A védelmet dr. Domokos József látta el nagy felkészültséggel, míg dr. Vámbéry Rusztem a következőkben szól hozzá a kérdéshez:

Fogalmi képtelenség

„Erkölcstelen irodalom” fogalmi képtelenség — kezdte dr. Vámbéry Rusztem, a világhírű jogtudós, — mert ami irodalom, az nem lehet erkölcstelen, és ami erkölcstelen, az a legritkább esetben szokott irodalom lenni. A művészet, így tehát az irodalom is, független a tárgytól és ma sem tudjuk még jobb meghatározást, mint amelyet Goethe adott: „A művészet: a valóság egy ember egyéniségén át nézve.”

Ha mégis beszélnek erkölcstelen irodalomról, ennek oka az a téves kiindulópont, amely a szeméremértőt összevetészi az erkölcstelenséggel. Egy adott társadalom erkölcsi normái mindenki számára érvényesek. Viszont, hogy mi szeméremértő és mi nem, az természetesen viszonylagos, mert egy huszár-örmezt és egy apácát ebben a kérdésben

nehéz egy nevezőre hozni. Veszedelmes lenne azonban az irodalomra, ha a szeméremértés kérdéseiben mindig az apáca álláspontja érvényesülne. Tisztelem ugyan az apácákat, de épenugy tisztelem a művészetet is, amely Aretinonak Oda sensualéjában, vagy Zichy Mihálynak erotikus képeiben megnyilatkozik.

Sajnos, — folytatta dr. Vámbéry Rusztem, — annak az egyezménynek a magyar szövege, amelyet néhány évvel ezelőtt Genfben a fajtalan íráskor üldözése tárgyában az államok kötöttek, az obscént szeméremértőnek fordította, ami nemcsak nyelvtanilag, de a törvényhozás etikája szempontjából is megengedhetetlen lapszus. Ennek köszönhetjük, — fejezte be nyilatkozatát dr. Vámbéry Rusztem, — hogy ma az egyes bírák váltakozó szeméremértőtlétől függ, vajjon irodalmi mű „erkölcstelennek” számít-e vagy sem.

MOSDÓVIZÉBE Mack's Kaiser Borax! A szépségápolás legfontosabb kivánalma! A vízben feloldott ásványi anyagok, az ártalmatlan, bórénak ellensége. Örizzze meg arcának, bőrének frissességét, rugalmasságát, a víz puhításával, mert a lágy víz — szép bőr. Csak a közismert vörös dobozban valódi, kimérve nem kapható.

Vajda panaszok kisajátít

Bucurest, május 15-én Vajda-V. lentette ki: Azért a „kormányom” kiált tarescu ur naponta ból, amit én sürg munka-védelmével, gal és végezve a k zásával. Kijelenthet many befogta maga rébe.

Ami politikai ny rem, még várjanak

Dem. Do

Bucuresti, máj A Dimineata ma szélgetést közöl, sa Dem. Dobrescu mesterrel és a megalapítójával retesen ugyancsa két a szélsőjobb kizárt a vasárnap vételről, mire ug szehivta a demo és ott határozott a numerusz null

Ner jog

Azt a módot, újságíróknak — cionalisták rom szempontból is szük, hogy azok a törvény, az al dekek utján, nem töl, csak törvény törvénytelenül r radalmárok jog szük el tőlük je lők vagyunk. M séges nacionalis től, hogy legyen ha a parlament hogy nem teheti való módon az a törvény, az a sek által nyu mint törvényes ságos elferdítés

2. Szociológia nincsenek állam ák idegen elem 3. Biológiai l gáróknak vértis tása valóságos maszkodna.

4. Erkölcsi le lehet d eplano szes kisebbségi erkölcsi magat Vannak nagy l magas háboru vannak kisebb besültek a Ro folyó háborub 5. Es végül szerüségi szem ságai bizonyt lelki tulajdons ezek láthatók, embereket me ra hasznos le együttesen az neveznek. Ma mus és hazaf Abban valami azokat az így a hazafias érz törölni.

A roma — Mit lehe lás kérdésében — Furcsa tett és nem t kölcsei és gaz ben. Emiatt a lünk és erős

Vajda panaszkodik, hogy a kormány kihaljátja programját

Bucuresti, május 14. A Capitala egyik tudósítója előtt Vajda-Voevod a következőket jelentette ki: Azért jöttem a fővárosba, hogy „kormányom” kiáltványát olvashassam. Tatarescu ur naponta megvalósít valamit abból, amit én sürgetek, kezdve a nemzeti munka-védelmével, folytatva az arányosság-munka-védelmével, illetve megrendszabályozással és végezve a kartellek megrendszabályozásával. Kijelenthetem, hogy a Tatarescu kormány befogta magát elvem dicsőséges szeke-rebe.

Ami politikai nyilatkozatomat illeti, kérem, még várjanak.

Az Ön részére
Nagyságos Asszonyom!

Fiatalos, szép, üde arcszínt és ellenállóképeségű bőrt csak a
NIVEA - KRÉM
rendszeres használata által érheti el!

NIVEA - KRÉM

Uj kongresszus összehívását követelik az ügyvédek

A cuzista párt irányította a vasárnapi kongresszus tárgyalásait

Dem. Dobrescu nyilatkozik a numerus nullus sokszoros lehetetlenségéről

Bucuresti, május 14. (Az Uj Kelet tud.) A Dimineata mai számában érdekes beszélgetést közöl, amelyet a lap munkatársa Dem. Dobrescu volt bucaresti főpolgármesterrel és a román ügyvédszövetség megalapítójával folytatott. Dobrescu ismertetesen ugyancsak azok közé tartozott, kiket a szélsőjobb oldali „igazoló bizottság” kizárt a vasárnapi kongresszuson való részvételről, mire ugyancsak ő volt az, aki összehívta a demokraták ellenkongresszusát és ott határozottan és élesen állást foglalt a numerus nullus törekvések ellen.

Nem lehet elvenni törvényes jogokat

Azt a módot, — mondotta Dobrescu az újságíróknak — ahogyan a szélsőséges nacionalisták románosítani akarnak, több szempontból is lehetetlenségnek látjuk:

1. Jogi lehetetlenségnek, mert úgy hiszünk, hogy azokat, akik románokká lettek, a törvény, az alkotmány és a békeszerződések útján, nem lehet megfosztani jogaitól, csak törvény és alkotmány útján. Ha törvénytelenül megfosztjuk jogaitól, forradalmárok vagyunk, ha erőszakkal veszünk el tőlük jogukat, hasztalan merénylők vagyunk. Miért nem kérnek a szélsőséges nacionalisták törvényt a parlamenttől, hogy legyen vége ennek a vitának. És ha a parlament elutasítja abban a tudatban, hogy nem teheti meg, miért igazságtalanság a módja az országot? Azt hiszünk, hogy a törvény, az alkotmány, a békeszerződések által nyújtott jogokat másképpen, mint törvényes úton el lehet venni, valószínűsége a jogi szellemnek.

2. Szociológiai lehetetlenségnek, mert nincsenek államok és társadalmi kategóriák idegen elemek nélkül.

3. Biológiai lehetetlenségnek, mert a polgároknak vértisztaság alapján való felosztása valószínűsége biológiai mendemondára támaszkodna.

4. Erkölcsi lehetetlenségnek, mert nem lehet a plánozni a kamarákban az összes kisebbségi ügyvédekkel, akik, hogy erkölcsi magatartásuk felől érdeklődnénk. Vannak nagy kisebbségi ügyvédek, akik magas háborús kitüntéseket viselnek, vannak kisebbségi ügyvédek, akik megbeszéltek a Románia megnagyobbodásáért folyó háborúban.

5. És végül lehetetlenségnek tartjuk célszerűségi szempontból, mert a vér tulajdonosai bizonytalanok és titkosak. Csak a lelki tulajdonságok teremtő erejük, csak ezek láthatók, csak ezek alapján lehet az embereket megkülönböztetni. Az országra hasznos lelki tulajdonságok alkotják együttesen azt, hogy amit hazafiasságnak neveznek. Ma a kamarákban a nacionalizmus és hazafiasság között folyik a harc. Abban valamennyien egyetértünk, hogy azokat az ügyvédek, akikből hiányoznak a hazafias érzelmek, könyörtelenül el kell törölni.

A romanizálás automatikusan halad

— Mit lehetne mégis tenni a romanizálás kérdésében? — kérdezte az újságíró.

— Furcsa ország vagyunk, amely nem tett és nem tesz semmit a román elem erkölcsi és gazdasági megerősítése érdekében. Emiatt azután időről-időre feleslegessé válnak és erőszakkal akarjuk keresztül vin-

ni azt, amit előrelátásból nem csináltunk meg. Szerencse, hogy a lassú és békés fejlődés előrelátóbb és hazafiasabb, mint mi. Az egyesülés idején Oradea-Nagyváradon csak két-három román ügyvéd volt. Cluj-Kolozsváron alig néhány, s voltak kamarák, ahol egyáltalán nem volt. A helyzet ma a kamarákban: sok száz román ügyvéd és s amilyen mértékben erősödik a román polgárság, szaporodik a román ügyvédek száma is.

Kinek érdekében kell harcolniok az ügyvédeknek

— Konkluzióképpen azt hiszem, hogy az erőszakos nacionalizálás több bajt csinál, mint hasznot. A kisebbségi ügyvédek, akiket nem tudunk eltávolítani, felesleges módon komoly ellenségeket faragunk, kiknek nem lesz többé okuk arra, hogy ne nyilvánítsák érzelmeiket. Azok a nyugati országok, amelyekhez kötve van a mi nem-

zeti egységünk, nem lehetnek elragadtatva ezektől a dolgoktól. Az ügyvédek közötti felesleges viszálykodás és a kamarákban előforduló erőszakosságok csökkentik a kamarák erkölcsi értékét, az ügyvédi kar presztizsét és az ügyvédek kereseti lehetőségeit. Különösképpen azonban megsemmisítjük az ügyvédek lelki egységét, amelyre mindig szükség van, hogy kihangsúlyozhassuk professzionális és társadalmi hasznosságunkat és megvédjük mindenki által irigyelt jogainkat és kiváltságainkat. Ezen felül pedig elvon bennünket a harctól, melyet a kamarákban mutatkozó súlyos és veszedelmes gazdasági válság megszüntetése érdekében kellene folytatnunk. Az igazságszolgáltatást valószínűleg megszüntették a tiltó intézkedések, amelyek az igazságszolgáltatás megtagadását jelentik a szegények számára. A törvények egyre jobban megszorítják az ügyvédek foglalkoztatási lehetőségeit. Tisztviselők helyettesítik az

ügyvédeket. A falusi bíróságoknál volna hely ügyvédek számára, ha kiszélesítenék a bíróságok hatáskörét. A ma oly egyszerű jogi tanulmányok kiegészítése megállítaná az ifjúságot a jogi fakultásokra való invázióban. Megannyi kérdés, amelyeknek megoldása a kamarák válságának megoldását jelenthetné.

Uj kongresszust kell összehívni

Az Adeverul szerint a vasárnapi kongresszus mely elégedetlenséget váltott ki nemcsak a demokrata ügyvédek, hanem még a jobboldali hívek között is. Megállapítják, hogy nem az ügyvédszövetség kongresszusa zajlott le vasárnap, még csak nem is az ügyvédeké, hanem egy pártkongresszus volt ez: a cuzista ügyvédek és... nem ügyvédek kongresszusa. Más szélső jobboldali elemek szorgalmazták a verekedő csapatokat, a vezetés azonban kezdetől fogva a cuzisták kezében volt. Emiatt keletkezett a két jobboldali szélsőség közötti konfliktus is, amely valószínűsége botrányra fajult. A demokrata ügyvédek kongresszusán nyolcvanhét szabályos megbízó levéllel rendelkező ügyvéd vett részt, akiket megakadályoztak az ügyvédszövetség kongresszusán való részvételben. Ezeknek határozata alapján új kongresszust kell összehívni a romániai ügyvédek tényleges kongresszusát, amely az összes romániai ügyvédek akaratának és professzionális kívánságainak kifejezése lenne.

Megszűnt a „detail-csempészes” a szlatinai hidon...

Már csak pilseni sört csempészhettek az utas, azt is csak a gyomrában. Két beszédes történet a zacharinról

Sighet-Máramarosziget, május 14. (Az Uj Kelet tud.) A maramuresi csempésztörténet egy új fejezethez érkezett. A szlatinai „kirándulók” már két nap óta egy szem üveggyöngyöt sem hozhatnak be elvámolatlanul.

A 60—70 lejes selyemharisnyákat, aki nagyon megszokta annak most már itthon kell beszereznie 150 lejes áron. A kétszáz lejes cipőért nyugodtan fizethet 400 lejt. A 28 lejes töltő toll helyett itt most 300 lejt kell fizessen. Egyszóval megszűnt az olcsó világ és aki ezt a konjunkturát nem használta ki, annak a normális napi árakat kell megfizetnie a sigheteri kereskedőknél, akiket ez a detail-csempészet egészen a tönk szélére sodort.

A sigheteri kereskedők addig lamentáltak, addig agitáltak ez ellen az ártatlannak látszó kis csempészet ellen, amíg a vámhatóság tényleg a legszigorúbb intézkedésekkel vetett gátat annak, hogy valaki odaátról még csak egy cernakesztyűt is behozhasson. (A régi vám-tisztviselőket leváltották és két nagyon lelkiismeretes vám-tisztviselőt helyeztek a szlatinai hidhoz.

Előzmények

Mindennek előtt tudni kell az olvasónak azt, hogy van detail és van angró csempészet. A detail csempészetet már bevezető sorainkban ismertettük. (Angró csempészet viszont az, amikor a cseh áru hatalmas tételekben került be Sighetre. Ez nem nagyon zavarta és alig befolyásolta az itteni árakat, mert ez az áru nagyrésze az ország belsejébe került és ott talált felvevő piacra. Természetes, hogy ma már ez a csempészes a legszigorúbb ellenőrzés alá került, mert amint ismeretes, még egy postacsomagot sem lehet feladni anélkül, hogy azt a vámhatóság felül ne vizsgálja.

Az utasokat vonaton, autobuszon, magánautókon, vagy bármilyen járművön akarják elhagyni a megye területét, többször és nagyon alaposan megmotozzák. Talán szükség-telen megjegyeznünk, hogy mindezek dacára az angró csempészet tovább folyik, hiszen

amíg határok vannak, lehetetlen teljesen kirtani a csempészetet. Amint azonban már megírtuk, ez a csempészet a sigheteri kereskedelmi árakat nem zavarta jelentősebben. Csak a detail csempészet volt az, ami a sigheteri kereskedők és iparosok egzisztenciáját alapjában rendítette meg.

A cipőkereskedők egészen hivatalosan igazolták, hogy az ünnepek előtt még olyan forgalmat sem bonyolítottak le, mint máskor holt szezon idején. Egyes üzletek napokig egyetlen pár cipőt sem adtak el, mert azok, akik hivátszerűen üzérkedtek a detail-csempészetrel, házhöz szállították a megrendelések az olcsó cseh Bata cipőt. (A cipőszindikátus vezetősége kérte a vámhatóságokat, hogy engedjen azon kérelmüknek, hogy a szlatinai hidhoz bizalmi férfiakat állíthassanak. Ezen kérelmüket teljesítették, de a bizalmi férfiak konfliktusba keveredtek a vám-tisztviselőkkel, akik ezt a külön kontrollt nem voltak hajlandók eltűnni. A más szakmabeli kereskedők mind hangosabban kezdték követelni a szigorú ellenőrzést. Végül a vámhatóság belátta, hogy az édekeltek kérése jogos és a legdrasztikusabb szigorú ellenőrzésre szánta el magát. A régi tisztviselőket az erélyükéről közméret Darvarescu és Macri vámhivatalnokokkal váltotta fel.

Ezek az emberek nem ismerik a tréfát. Kinyitják az orvos kis bőröndjét, aki műszereivel ment át egy szlatinai beteghez és visszajövet csodák csodájára az operációs kések selyemharisnyákká változtak. A doktor ur feleségét is a legszigorúbb vizsgálatnak vetik alá és itt is furcsa dolgoknak jönnek a nyomára. Rekkendő hőségben a kényes urinó nem restelt három pár harisnyát a lábára huzni és még egyéb selyemárukat a teste köré csavarni.

Néhány nap alatt rengeteg hasonló eset fordult elő és ezzel együtt nagyon sok vámbírság, amit ezuttal kimondottan az urosztállyal fizetettnek meg.

Csempészni Szlatináról ma már csak egy dikket lehet. Azt a bizonyos finom pilseni

sört, de az alkohol-csempész ezt is csak a gyomrában hozhatja keresztül a hidon.

A sigheteri kereskedők fellelegtek. Talán most már fogunk tudni annyit keresni, mennyi a napi kenyérre és az adóra elég lesz.

A zacharin, mint speciális csempészeti cikk inkább a feljelentőnek, mint az eladónak hoz hasznót

Az ezerédes zacharin-csempésztől is eleget irtunk már lapunk hasábjain. Most két olyan eset fordult elő, amelyek teljesen analogok a régi esetekkel.

Egy ismert fűszerkereskedő boltjába beállították a vám-tisztviselőket és felmutatva az ügyészségi engedélyt, hozzáfogtak az áru-raktár átkutatásához. A kereskedő a legnagyobb készséggel engedte ezt, mert tudta, hogy semmiféle tiltott áru nincs a boltjában. És csodák csodája: megtalálták a keresett zacharint, nem is olyan sok kutatás után. A kereskedő és felesége hiába jajveszéltek, hogy sohasem foglalkoztak zacharinnal, a 80.000 lejes vámbírságon kívül még hatóság elleni erőszak címén is feljelentették őket.

A legérdekesebb még ebben az ügyben az, hogy a titkos feljelentő nevét ma már ismerik. A kereskedőnek egy régi haragosa, aki egy alkalmas pillanatban csempészte be az ezerédest, ami a szerencsétlen kereskedőnek az életét halála napjáig megkeserítette.

Egy másik zacharin esetről is sokat beszélnek, ami az egyik maramuresi kisközségben fordult elő. Valaki egy kis csomagot hagyott egy zsidó kereskedő üzletében azzal, hogy pár perccel belül visszajön érte. A többi már nem érdekes. Nem ő ment el a kis ezerédesért, hanem a vám-tisztviselő a trükk pompásan sikerült. A kereskedőnek ez a szíveség az egzisztenciájába került.

A különböző külön esetek változatosan kergetik egymást naponta. Egy hét csempésztörténetéből egész regényt lehetne írni. Az új ezekben az esetekben csak az, hogy ma már egészen megszokottá vált a denunciació. Kereseti forrás, biztos egzisztencia és nagyszerű eszköz a bosszúállásra, vagy a konkurrens.

Maramuresben régen azt, aki denunciót, kiközösítették maguk közül az emberek. Ma a titkos feljelentés biztos megélhetési bázis és ott tartunk, hogy ezeknek a gerincteleneknek is van tekintélyük, ha ebből az aljas foglalkozásból pénzt tudtak maguknak szerezni.

Változnak az idők és mi is változunk azokkal. (k. k.)

Antilop színskála

Antilopcipők részére

- Eg-Gü dressing
- Eg-Gü pudecpáena
- Eg-Gü antiloprud
- Eg-Gü gummi és drótkéfék

Párizsban letartóztatták a horvát terroristák alvezérét

Pál régensherceg ellen készített elő merényletet Marusics horvát terrorista?

BUCURESTI, május 14. A Timpul című lap Párizsból kapott magánjelentése szerint az ottani rendőrség szenzációs letartóztatást eszközölt Marusics horvát terrorista, az Usztasi-szervezet tagjának személyében. Ismeretes, hogy az usztasik bele voltak keverve a marseillei királygyilkosságba. Marusics jobbkeze volt Ante Pavelicsnek, az Usztasik vezérének, aki annakidején előkészítette Sándor jugszláv király meggyilkolását. Bizonyos, hogy Marusicsnak büntérszai is vannak. Egyiküket már el is fogták Párizsban és lakásán számos okmányt, valamint kilenc darab egyenként egy kilogramm nehéz bombát találtak bőröndbe csomagolva. A francia rendőrség nem hajlandó részleteket nyilvánosságra hozni, de a Le Matin felteszi a kérdést, vajjon a terroristák nem-e Pál jugszláv régensherceg ellen készítették elő merényletet, vagy esetleg a többi, a napokban Franciaországban tartózkodó idegen wralkodók ellen is nem-e készültek hasonlóra. A vizsgálat különben folyik.

Hitlerista tüntetéssel fogadták az Olaszországba utazó Göring vonatát az innsbrucki pályaudvaron

Hétfőig marad Velenceben a porosz belügyminiszter

INNSBRUCK, május 14. (Rador.) Az a német különvonat, amiről az utóbbi napokban annyi szó esett, ma délelőtt 9 órakor, tehát 24 órával a jelzett idő előtt, bejutott az állomásra. A vonat összes kocsiainak ablakai le voltak függönyözve, a Perronon csak külön engedéllyel rendelkező németek várták a vonatot. Mivel a vonat ablakában senki sem jelent meg, a megjelentek kórusban kiáltották, hogy Hitlert akarják látni. Erre Göring jelent meg az egyik ablakban és közölte, hogy Hitler nincs a vonaton. A különvonat három kocsiból áll, amelyek egyikét német és osztrák rendőrök tartották megszállva. Az egész útvonalon rendkívüli óvintézkedéseket fogantatosítottak.

VELENCE, május 14. (Rador.) Azt a lakosztályt, amelyben Hitler 1934-ben lakott, amikor Mussolinival találkozott, Göring tábornok egy adjuvánsa tegnap lefoglalta a tábornok számára, aki hétfőig marad Velenceben.

KÜZGAZDASÁG

Újabb adószigorításokat rendelt el a pénzügyminiszter

Tíz évre visszamenőleg felülvizsgálják a gyanusnak talált cégek adókirovéseit. Megszigorítják a kisiparosok adókedvezményeit

A pénzügyminisztérium az adókirovési és behajtási gépezetet szemelláthatólag oly tevékenységre serkenti, amire még nem volt példa. Az adókirovések ugyan még nem fejeződtek be, sőt a részvénytársaságoké tulajdonképpen még csak most kezdődik, de az az általános adóemelés, amely a szabadfoglalkozásuakra nehezedett és a cégeknél megéjtett könyvvizsgálatok kellőképp bizonyítják azt az irányzatot, amely az adózási gépezetet ily felfokozott tevékenységben tartja.

A pénzügyminisztérium most három újabb intézkedéssel törekszik a kincstár adóbevételeinek növelésére. Az első rendelkezés oda-irányul, hogy mindazokban az esetekben, amidőn az adókirovó közegek a bemutatott üzleti könyvekben a legkisebb szabálytalanságot állapítják meg, ezeket a könyveket többé egyáltalában nem szabad figyelembe venni, hanem a cég adókirovése a vállalat üzleti forgalmának adataira építendő fel. Nem kell mondanunk, hogy ez az intézke-

dés a maga pongyola megfogalmazásában alkalmas arra, hogy a cégek üzleti könyveit a legtöbb esetben ne vegyék figyelembe.

Tíz éves adórevízió

A pénzügyi kormány másik intézkedése nem kevésbé aggasztó a vállalatokra nézve. Ismeretes, hogy a kincstári követelések általában véve 5 év alatt évülnek el.

Az egyenesadótörvény 1934. évi módosított szövegének 120-ik szakasza azonban felhatalmazást ad arra, hogy ha adóeltitkolás esete forog fenn, tíz évre visszamenőleg vizsgálhasák ki az esetet. Ez a szigorú intézkedés eddig csak elvétve nyert gyakorlati alkalmazást, főleg akkor, ha feljelentések alapján beindított vizsgálatról volt szó. A pénzügyminisztérium most ennek a törvényszakasz-
nak általános érvényt fog szerezni és utasította közegét, hogy mindazon esetekben, amidőn az idei évi adókirovésekhez viszonyítva a megelőző évek kivetései gyanusán alacsonyoknak tűnnek ki, tíz évre visszamenőleg eszközöljenek revíziót. Ezt a vizsgálatot speciális inspektorok ellenőrző munkálatai alapján fogják megejteni és abban az esetben, ha visszaélést vagy téves kivetést állapítanak meg, az illető cégeket tíz évre visszamenőleg pótkivetésekkel sújtják. A pénzügyi kormány ennek az adóráziának főleg a részvénytársaságoknál kíván érvényt szerezni.

A kisiparosok forgalmi adója

A pénzügyminiszter harmadik rendelkezésére a kisiparosok forgalmi adójára vonatkozik. Tudvalevőleg a forgalmi adótörvény menesíti ezen illeték alól mindazokat az iparosokat, akik nem alkalmaznak hét munkásnál többet, illetve nem dolgoznak öt lóerőnél nagyobb gépi berendezéssel. A minisztérium a törvénynek ezt a kedvezményét úgy értelmezi, hogy azt csak azok a kisiparosok vehetik igénybe, akik szakképzett mesterek. Amennyiben a kisipari üzem tulajdonosa nem szakmabeli, jogosított mester, már forgalmi adót kell fizetnie.

Megjegyezni kívánjuk, hogy maga a forgalmi adótörvény ezt a megkülönböztetést nem ismeri és kisiparosnak minősít minden iparost, aki a munkásiátszám és a felhasznált gépi erő tekintetében a törvény fentebbi feltételeit teljesíti. A pénzügyminiszter arra hivatkozik, hogy a törvényhozónak nem lehetett más az intenciója, mint az, hogy az illetékmentesség kedvezményét csak a képesített kisiparosok élvezhessék.

A részvénytársaságok adókirovése

A részvénytársaságok adókirovésére nézve, előbb Bucurestiben, majd a nagyobb városokban is, új rendszert léptettek életbe. Így az előzetes könyvvizsgálatokat beszüntették és a könyvek revízióját maga az adókirovó bizottság fogja megejteni a kivetéssel egyidejűleg. Igaz, nem tudjuk egyelőre elképzelni, hogyan fog ez a valóságban alkalmazást nyerni, amidőn a nagyobb cégek bonyolultabb és több időt igénybe vevő könyvvizsgálataira kerül sor.

Annak elkerülése végett, hogy az adózó a kivető bizottság tagjaival előzetesen érintkezésbe léphessen, minden nagyobb városban meghonosítják azt a rendszert, hogy a részvénytársaságok adókirovését több speciális bizottság intézi és a bizottságok elnökei csak reggel, zárt borítékban kapják kézhez azoknak a cégeknek a névsorát, amelyek adókirovését aznap intézik. A kivetést megszaktitani és másnapra halasztani nem szabad.

Alimánisteanu pénzügyi alminiszter, aki a napokban Clujon-Kolozsváron tartózkodott, itt két ilyen speciális adókirovó bizottságot állított össze a részvénytársaságok részére. A bizottságok munkamegosztását pedig minden nap reggelén Armeanu pénzügyi felügyelő fogja megállapítani.

— Izületi csuznál és ischiásnál, neuralgikus és arthritikus fájálmaknál egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz, reggelként felkeléskor bevéve igen könnyű, légy székletet, jó emésztést, fokozott anyagcserét és kellemes közérzetet biztosít. Az orvosok ajánlják.

Az első volt és ma is

az első a PALMA KAUCSUK CIPŐSAROK

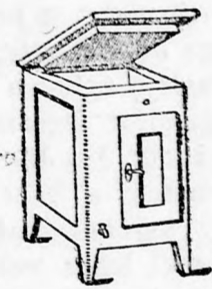
Minősége, tartóssága, rugalmassága világszerte ismert.

Ezért követelje cipészétől a

PALMA kaucsuk cipősarkot.

Vasárnap délelőtt közgyűlést tart a Sfatul Vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg a Sfatul Negustoresco-Kereskedő Tanács nagy fontosságú közgyűlést, az Iparkamara disztermében. A közgyűlésen a vezetőség beszámoló jelentésén kívül az új választmány megválasztása négy évre szóló megbízással és számvizsgálók választása szerepel. Igen nagy fontosságú tárgya még a közgyűlésnek a temetkezési és aggkori segélyezési egyesület átszervezése. — Az indítványok pontjainál több felszólalást jelentettek be a kereskedőket igen nagy mértékben érdeklő kérdésekről. — A közgyűlés iránt a tagok nagy érdeklődést tanusítanak és így azt vasárnap feltétlenül meg fogják tartani.

Jégszekrények a készítőnél

Jacob Grünwald Cluj, Calea Decebal 23. Telefon: 7-41.

— Tűz ütött ki a cluj-kolozsvári Rudeanu utcában — 20 ezer lej kár. Ma délután hat óra tájban tűz ütött ki a Rudeanu ucca 5. sz. házában. A ház udvarán három tűzifarakár van, amelyek közül az egyik Finkler Antal cluj-kolozsvári kereskedő, a másik pedig Tamasanu Aurel professzor tulajdonát képezik. Az egyik cselédeleány vigyázatlansága folytán, aki a szomszédos mosókonyha kályhájában tüzet gyújtott, a fűskamrában tűz ütött ki. Rögtön értesítették a katonai tűzoltóságot, ahonnan Zacharescu kapitány tűzoltóparancnok és Vanciu Ioan őrmester szállottak ki két tűzoltóautóval. A tűzoltók a legrövidebb időn belül el is oltották a tüzet. A kár mintegy huszezer lej.

MÁJUS 18, KEDD, ESTE 9 ÓRAKOR

Minden zsidó ott legyen! Megrázón érdekes cselekmény! Bűbajos palesztinai és galut-dalok!

TRUMPELDOR

a gileadi hős élete és halála. Énekes színmű 3 felvonásban.

Bemutató a cluj Davila Színházban május 18-án, kedden este 9 órakor.

Rendez helysarak!

Váltsa meg előre jegyét!!!

A napokban les... berg meghalt — é... érdemes volna i... Strindberg-problém... nagy részét máig s... Az utókor még mi... ami ehhez nagyon... A nagy nögyüllő... tiltakozott ellene... mond — hangozta... vagy hazudik. Mur... kodnak. Ezekben... féleképpen illusztr... nagy problémájára... vonatkozásokban l... ha az ibseni vilá... fordított képét. S... hanem a férfi az i... len báb a nő kezé... és kizsákmányolás... mátló és akarater... vagy rövidebb ide... teszi a fegyvert... hogy Strindberg t... len, mint ahogy... felsorakoztatja a... hasonlat — mond... szen a munkás és... zítástól független... vénység irányítják... szigorú törvény... nemnek Adám és... háborúját is?...

Irói pályája h... amint három re... pálya elején szo... figyelme. Ezenk... részletesen elmon... nek lapjain és ez... népszerűek voltak... gének korszaká... zudította a hazáj... akkor, amidőn A... rodalom gyilkos... dult a kor ferdes... dalmi élet csod... hegyre, ami érthe... ten érezte igazán... következtet a pá... középpontjában a... Julia kisasszony... nek keserű tapaszt... Fekete lobogó cs... letlenül, az In... ugyanezeknek az... ményeit fejezték... felvonás azután... ekkor született m... finom gyűjtemény... gadt kisebb-nagy... pedig életének h... rom nő írta be... életbe és ez a h... bonyodalmak vég... val.

Az első szerele... berg életében, ... mint amilyen sz... ilyen gyermekkor... ezonban ekkor n... mi a szenvedés é... akarja vágni a n... vel később változ... iránt gyullad sze... ra gondol, — e... a korban többé-k... venni, aki tetszi... arra, hogy a pi... ben. Bánatában... szülői háztól; ez... ba a nők okozta... Nehéz évek kö... mindennapiért... amit mulik az... válik. Nem örül... ban véve zárkóz... lőbe sem jár... Társaságban is... vesében otthon... éli le. Mág sen... történik mégis, l... baráti körbe, a... bizonyos Wrang... felesége, Siri v... Strindbergnek... feltűnik az assz... hogy a fiatal nő... nagyon megjé... kat és erkölcsi... férjes asszony... szó szoros érte... rizsba utazik és... sem ad magáról... újból fellobban... lenére — egyre... kor azután má...

A „nők áldozata“

Strindberg halálának negyedszázados fordulójára

I.

A napokban les. huszonöt éve, hogy Strindberg meghalt — és negyedszázad távlatából érdemes volna ismét napirendre tűzni a „Strindberg-problémát“. Hiszen darabjainak nagy részét máig sem értette meg a színpad. Az utókor még mindig adósa az írónak és — ami ehhez nagyon közel jár — az embernek.

A nagy nőgyűlölnök neveztek, bár ő maga tiltakozott ellene. Aki engem nőgyűlölnöknek tart — hangoztatta —, az ostoba, bolond, mond — hazudik. Munkái azonban másról tanuskodnak. Ezekben felelti, variálja és ezerféleképpen illusztrálja elméletét a nőről, a nő nagy problémájáról. Ez az elmélet bizonyos vonatkozásokban Ibsenre emlékeztet és mint-ha az ibseni világfelfogás mutatná itt meg fordított képét. Strindberg szerint nem a nő, hanem a férfi az igazi rabszolga, aki tehetetlen báb a nő kezében. A férfi küzd a leigázás és kiszákmányolás ellen, — temperamentumától és akaraterejétől függ, hogy hosszabb vagy rövidebb ideig — a végén azonban leveti a fegyvert. Szini Gyula írta valahol, hogy Strindberg úgy látja a férfit a nő ellen, mint ahogy a szocializmus a munkást felsorakoztatja a munkaadóval szemben. A hasonlat — mondhatná valaki — sántít, hiszen a munkás és munkaadó örök harcát lézítástól függetlenül, vaskövetkezetességgel törvények irányítják. De vajjon nem ugyanilyen szigorú törvényszerűség szabályozza-e két nemnek Ádám és Éva óta szünet nélkül folyó háborúját is?...

Írói pályája három nagy fejezetre oszlik, amint három részre tagolódik élete is. A pálya elején számos kérdések felé fordult figyelmé. Ezeknek az éveknek a történetét részletesen elmondta önéletrajzszzerű regényeinek lapjain és ezek a kötetek meglehetősen népszerűek voltak Strindberg népszerűtlenségének korszakában is. Ugyancsak magára zúdította a hazájabeli „nagyfejűek“ haragját akkor, amikor a vörös szoba, majd az új birodalom gyilkos iróniájú lapjain rohamra indult a kor ferdésége ellen. Különösen az irodalmi élet csodabogaráit tüzte gombostűhegyre, ami érthető is, hiszen ezen a területen érezte igazán otthon magát. ... Azután következett a pálya második fejezete, ennek középpontjában a férfi és nő problémája állt. Júlia kisasszony tragédiája már házaseletének keserű tapasztalatait tükrözte vissza, a Fekete lobogó családú ügyeit tárta fel kíméletlenül, az Inferno szörnyű víziói pedig ugyanezeknek az ügyeknek lelki következményeit fejezték ki. A harmadik, az utolsó felvonás azután a megbékülés éveit hozta: ekkor született meg a Történelmi miniatűrök finom gyűjteménye és a csendeshangú, lehiggadt kisebb-nagyobb munkák egész sora. Ami pedig életének hármasszögét illeti: három nő írta be nevét maradandóan ebbe az életbe és ez a három házasság a tragikus bonyodalmaik végtelen sorozatát hozta magával.

II.

Az első szerelem hamar jelentkezik Strindberg életében, de ez éppoly szerencsétlen, mint amilyen szerencsétlen rendszerint az ilyen gyermekkori „szerelmek“. A kis Ágost azonban ekkor még nem tanulta meg, hogy mi a szenvedés és csalódásában beretvával át akarja vágni a nyakát... Alig egy esztendővel később változik a kép: most egy pincérről iránt gyűllad szerelemre. Már-már házasságra gondol, — ez is általános vonás ebben: a korban többé-kevésbé mindenkit el akarunk venni, aki tetszik nekünk — amikor rájön arra, hogy a pincérről mást reszesit kegyeiben. Bánatában és szegényében elbujdosik a szülői háztól; ez az első menekülése a világra a nők okozta fájdalmak elől.

Nehéz évek következnek, keserves harcok a mindennapiért. Munkájába temetkezik és amint mulik az idő, neve egyre ismertebbé válik. Nem örül a népszerűségének. Alapjában véve zárkózott természet és még vendéglőbe sem jár, mert zavarja, ha felismerik. Társaságban is ritkán látják, napjait legszívesebben otthon, szobájának négy fala között éli le. Máiig sem egészen tisztázott: hogyan történt mégis, hogy bejutott abba a szűkebb baráti körbe, amelynek legérdekesebb tagja bizonyos Wrangel báró, valamint szép fiatal felesége, Siri von Essen, egykori színésznő.

Strindbergnek már legelső találkozásukkor feltűnik az asszony, amikor azonban látja, hogy a fiatal nő is érdeklődést mutat iránta, nagyon megijed. Nem szereti a bonyodalmaikat és erkölcsi felfogása sem engedi, hogy férjes asszonnyal kapcsolatba kerüljön. A szó szoros értelmében elmenekül tehát; Párizsba utazik és hosszú időn keresztül életjét sem ad magáról. Amikor hazatér, a barátság újból fellobban, sőt — Strindberg akaratára ellenére — egyre erősebben ki is mélyül. Amikor azután már nincs ut visszafelé, az asz-

szony elválik férjétől, Strindberg pedig kötelességszerűen feleségül veszi. Persze: hamarosan rájön, hogy mennyire izlése ellen van ez a házasság. Csunya jelenetek követik egymást, az asszonyt a legkülönbözőbb vádakkal illeti, a végén pedig — amikor a szerencsétlen teremtés talán a béke kedvéért bevallja, hogy egyszer, egyetlenegyszer valóban tett meggondolatlan lépést — megveri.

Ezután már csak a házasság felbontása követhet. Elválnak, Strindbergen pedig egyre világosabban mutatkoznak a lelki egyensúly elvesztésének jelei. Az itálban keres feledést, egyetlen hónap alatt ötszáz üveg sörről küld számlát a sarki fűszeres. Amikor pedig valópernek kissé zajos külsőségei miatt érezhetően ellene fordul a közhangulat, visszavonul egy kis svéd faluba és teljesen elzárkózik az emberek elől. Írásait sehol sem közli, darabjait nem adják elő, a festészetre és — a kémiára adja tehát magát. Egy-két rajzról meleg elismeréssel nyilatkoznak már a korabeli műkritikusok is, a vegytan terén azonban — mai szemmel nézve — egészen megdöbbentő az a biztonság, amellyel ösztönösen ráhibáz a dolgok lényegére. Így például felállítja az elemek megváltozhatatlanságáról szóló elméletét és ezt malkacs szenvedélyességgel hirdeti szóban és írásban. Azóta kiderült: ellenfeleivel szemben ebben is a „lakus“ Strindbergnek volt igaza.

III.

A következő fordulat Max Harden nevéhez fűződik, aki ekkor indítja meg híres folyóiratát, a Zukunft-ot. Már a legelső számban hatalmas szöveget hívja fel a világ figyelmét a nyomorgó nagy íróra és ez a cikk egyszerűen népszerűvé teszi Strindbergét Németországban. Egész kolónia gyűlik a Berlinbe érkező író köré. Strindberg ekkor még nem tudja: milyen végtet leselkedik rá. Itt ismerkedik meg Frida Uhl-lal, a divatos írónővel.

Az ismerkedésből hamarosan házasság lesz, még pedig ugyancsak véletlenül. Strindberg beszélgetés közben megemlíti Hermann Bahrnak, a híres írónak, hogy megismerkedett Fridával és hogy nagyon tetszik neki a leány. Bahr erre megírja, hogy Strindberg eljegyezte Frida Uhl-t, a hírt mindenki meglepetéssel olvassa, sietve gratulál, Strindberg pedig — mint első házasságánál — úgy érzi, hogy nincs más út és valóban feleségül veszi az ügyestollu, fúrge kis újságíróleányt. Fridából jóra való asszony lesz és igazán nem rajta mulik, hogy ez a házasság is felbomlik. Találom mondia Karin Michaelis: olyan nő nem született erre a földre, aki egy (Strindberggel) hosszabb ideig együtt tudna élni, anélkül, hogy gyilkosságra vagy nőgyilkosságra ne kerülne a sor. Igazán megtesz mindent, hogy alkalmazkodó feleség váljék belőle. Hogy igekezete nem sikerül, ennek főként anyagi okai vannak. A nélkülözések ismét beköszöntenek és Strindberg nem az az ember, aki kenyérgondokkal meg tudna birkózni. Ha megkapja 1893-ban a Nobel-díjat, amelyre komoly jelöltek számított, alighanem, sőt bizonyosan helyes irányba terelődik élete és házassága is. Így azonban újra felborul minden. Elképzelné is szörnyű: hogyan nyomorgott és éhezett, tu a negyvenedik évén, a századnak egyik kétségkívül legnagyobb tehetsége...

Strindberg ismét megkezdí a Párizsba való utazásokat, felesége mindig utána megy és igyekszik szerényen, csendesen és — hasznosan viselkedni. Frida Uhl-nál jobb impresszáriót keresve sem lehetett volna találni... Egy napon azonban értesítés érkezik hazulról: gyermekük beteg, az anyának sürgősen utaznia kell. A párizsi uccán válnak el egymástól — örökre. Mert néhány nap múlva már megérkezik Strindberg egyetlen, durva levele: Valljuk be, hogy nem vagyunk egymáshoz való, sőt gyűlöljük egymást; váljunk el.

Frida ismeri az urát. Beleegyeznek a válásba. Fájó szívvel félreáll az utból, amikor úgy érzi, hogy többé nincs rá szüksége. Hogy mennyire méltó volt Strindberghez, az igazában csak néhány évvel ezelőtt derült ki, amikor emlékiratai megjelentek. A mindent megértés, mindent megbocsátás levegője száll felénk ezekből a feljegyzésekből. Nem bántam meg, hogy Strindberg felesége voltam, sőt büszke vagyok erre: írja egy helyen. Nem bánta meg, pedig ekkor ment tönkre egész élete...

IV.

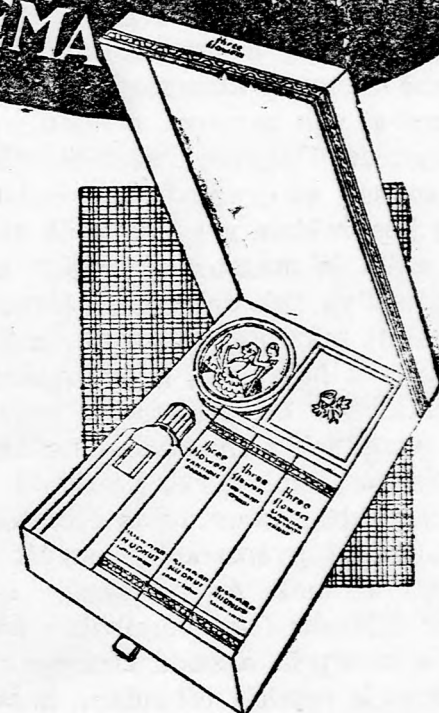
Harriet Bosse, a ma is ismert stockholmi színésznő, Strindberg harmadik és utolsó felesége. Ez az asszony két évig láncolja magát a házhoz az öregedő költő, akinek életébe meleg napsugarat varázsol. Tizenhét-tizennyolc éves Harriet Bosse, amidőn a Dél-Svédországban levő lorensbergi színházban kegyetlen sikerét

Mennyire is tud örülni mindenki aki fontosnak tartja arc-bőrének ápolását, amikor a neki megfelelő kozmetikai szert fedezi fel.

Azokban a legtöbb esetben az eredmény nem kielégítő, még a legkifűnőbb készítményekkel sem. Mert nem elég, hogy a puder és krém külön-külön önmagukban jó-minőségűek; mindaddig, míg nincsenek egymással összhangba hozva, mindaddig, míg nem ugyanazon alapelv szerint — mely egymás kiegészítőivé teszi őket — készülnek, nem hozhatnak tökéletes eredményt. Ez a probléma most már tökéletes megoldást nyert a RICHARD HUDNUT FELE SZÉPÍTŐ-KEZELÉS által, az aianit 5 speciális készítményel:

1. Three Flowers Special Cleansing Cream (speciális arc-bőrtisztító krém) az arcból természetes melegével érinkeztetve jutva könnyen folyékonyvá válik, mélyen behatol a pórusokba és megszabadítja az epidermist a tisztátalanságoktól.
2. Three Flowers Skin and Tissue Cream (bőr és bőrszövet krém erősíti és táplálja az epidermist. Megakadályozza a szövetek hervadását. Kisimítja a ráncokat és vonalakat).
3. Three Flowers Vanishing Cream (nappali krém) csodálatos puderalapot ad, az arcból matt árnyalatot és fiatalos üdéséget kap.
4. Three Flowers Skin Tonic and Freshener (bőr tónizáló üdítő és frissítő) erősíti az izomszöveteket és kiegyensúlyozza a vérkeringést. A tisztító krémmel való kezelést után, ez a kitűnő arcvíz, leőrli a zsiradék és tisztátalanság utolsó nyomait is.
5. Three Flowers Face Powder (puder).
eme hírneves puder különböző árnyalatú között megtalálja minden évszakhoz a megfelelő nuanct; hasonlóképpen óriási érdeme RICHARD HUDNUT eme felsőrendű készítményének az is, hogy megőrzi az arcból üdéséget.
Kellemes illat és utóérthetetlen tapadáképeség járulnak még hozzá a RICHARD HUDNUT puderek maradéktalan sikeréhez.

Fenti 5 készítmény komplett rozata a THREE FLOWER. szépségkezelésből, egy különleges, szép dobozban, minden szaküzletben kapható.

Richard HUDNUT

THREE FLOWERS

aratja. Ami ezután történt, azt ő maga így mondotta el évekkel ezelőtt egy újságírónak:

— A kedves göteborgi fiatalnag sok tapssal jutalmazta művészetemet, míg egy öszi estén egy előadásán az ő szemével találkoztam. Nagy, ragyogó szeme sorsomba villant és az övé lettem. Aztán sok-sok boldogságot éltünk át együtt és amikor elvált tőlem, bocsánatot kért, hogy elhagy, de sorsa, az ismeretlen nagy keresés, hívja őt. En nem haragudtam rá, mert megértettem nagyraihivatottságát.

Ez így eléggé egyszerűen hangzik, de a kettejük barátsága sokkal több volt, mint szürke találkozás és elválás. Néhány évvel ezelőtt Stockholmban megjelent Strindberg és Harriet Bosse levelezése. (A leveleket eleinte Strindberg őrizte, válásuk után azonban valamennyit elküldte a színésznőnek). Ez a levélváltás mindennél szemléletőbben igazolja: mit jelentett az élettel és az asszonyokkal meghasonlott, ötvenéves férfi számára Harriet sugárzó fiatalasága. Rajta keresztül akar kibékülni a női nemmel és egymásután írja darabjait számára... Kedves az a levél is, amelyből rekapitulálni lehet házasságkötésük előzményeit. Már jó néhány szép estét töltöttek egymás mellett és érezték, hogy nagyon sokat jelentenek egymásnak. És ekkor — meleg, tavaszi alkonyat volt — Strindberg a leány vállára teszi kezét: Akar tőlem egy kisgyermeket, Bosse kisasszony? — kérdi. A leány lehajítja fejét, néhány pillanatig szótlan maga elé néz, majd kezét nyújt: Igen, köszönöm — suttogja. A gyermek meg is érkezik, de igen rövid ideig élvezheti a szülők együttes gondozását, hiszen két esztendő leforgása után a házastársak egyetértéssel elválnak egymástól. De Strindberg még hosszú

időn keresztül meg-meglátogatja feleségét és e látogatások csak akkor maradnak el, amikor a költő teljeségen elörehaladása miatt mindenki elől teljesen elzárkózik.

Aglegényként éli le Stockholmban utolsó éveit Strindberg és a szerencse ekkor sem mosolyog túlságosan felé. A Nobel-díjat ezáltal sem kapja meg, bár biztosan számít rá és a stockholmi egyetemi hallgatók kezdeményezésére megindított gyűjtés százezer koronája fejezi ki iránta az olvasó közönség megváltozott hangulatát. Strindberg azonban ekkor már vértelve van a sors megpróbáltatásaival szemben. Egy intervjuban elmondja, hogy fő jellemvonásának a legmélyebb melancholia és a hallatlan könnyelműség különös keverékét tartja és az elképzelt legnagyobb boldogság az volna számára, ha nem lennének ellenségei...

Ezt az „elképzelt legnagyobb boldogságot“ életében nem érthette el. Mint a többi, sok-sok millió névtelen ember, aki előtt és utána jár a földön. De a boldogságnak ez a hiánya Strindberg utolsó éveit is nagyon elkeserítette. (K. I.)

Egyetemi tanárok által megállapítva biztos hatása a

BIXADI-VIZ.

amely a gyomor-, bél-, epe-, hólyag- és gyomorégési fájdalmak ellen a legjobb, mert fogyasztása enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható mindenütt. 25 üveg vételnél a forrásnál is megrendelhető. Adm. Izvo:ului Bicsad, jud. Satumare.

Zsidó öröm

(Sávuoti gondolatok)

„Hét hetet számlálj magadnak, attól fogva, hogy kikezdi a sarló a lábán álló gabonát, kezdjél számolni hét hetet. És tarts hetek ünnepét az Örökkévalónak, a te Istenednek.” (M. V. 16., 9-11.) Az Irás az ünnepre vonatkozó parancsot egy furcsa intelmmel fejezi be: „Emlékezzél meg, hogy rabszolga voltál Egyiptomban.” (12). A pészách ünnepén érthető, ha a rabszolgasorsra kell emlékeznünk. Sátoros ünnepén is helyénvaló, ha a pusztai vándorlásra figyelemzetnek bennünket. De most, amidőn az aratást, az új életet, a bőséget ünnepeljük, miért kell a rabságra gondolnunk? — ágaskodik bennünk a kérdés. Hiszen éppen ellenkezőleg most a zsengek ünnepén el kellene felednünk mindent, ami a rabszolgaságra emlékeztet, csak a jólétnek, az áldásnak kellene örülnünk! Az országutak tömve a szent városba igyekvőkkel, vig nótázások, szent szolozsmák verik fel az utbaeső falvakat, városokat: „Jeretek, hadd vonuljunk Cionba, az Örökkévaló városba.” Még az igavonó állat is, mintha érezné az ünnep szentségét, a szarvas szín-arannyal van bevonva, a fején meg olajfa-ágkoszoru. Hogyne, hiszen az ő hátán tornyosodnak az arany- és ezüstszálakból font kosarakban a gyümölcsök zsengei, füge, szőlő és mazsola. Az egész ut hosszában furulya szó, dob pereg. Jeruzsálem kapu alatt már ott vár rájuk a fogadóköldöttség, a helytartó, a tartományfőnök, a kincstárnok. Üdvözlőszavak repülnek, kezek lendülnek a magasba és a szent város színes pántlikái, tarka keszkenői kerülnek a kosarakba. Az arcok az örömtől lángolnak. Izráel gyermekei együtt vannak, együtt örülnek. Az iparosság is kivonul, hogy földmives testvéreiket köszöntse. Ott a király is, a zsidó király a tömegben, vállán akárcsak a többiben, a kosár a zsengekkel. Ott vannak a leviták, akikről ima száll. Ott az Isten is, Izráel Istene és örül, hogy együtt látja gyermekeit és örül Izráél, hogy ott van körében Istene. Jeruzsálem nyüzsgő a zarándokok óriási tömegétől. A jókedv kitért kapuit. Örül a nép, pap, király, örül a legény, a lány, örül a szolgáló, a szolgáló, örül a levita, örül az idegen, az árva, az özvegy. Örül a falu, örül a város, örül az ország. És hirtelen, midőn az öröm tetőpontjára hágott, az Irás zsilipet rak eléje, a torkára forrasztja a szót, elég volt: Emlékezzél, hogy rabszolga voltál Egyiptomban.

Zsidó sors. Az örömből csak mértékkel vehetjük ki részünket. A legnagyobb öröm közepette is gondolnunk kell Egyiptomra, a rabszolgaságra, a galutra. Midőn az öröm tetőfokát éri, midőn ott állsz a pap előtt, az Örökkévaló, a te Istened oltára előtt, akkor sem szabad az örömmel teljesen odaadnod magadat. Mielőtt leteszed az Örökkévaló színe elé a föld gyümölcsének zsengejét, mielőtt hálát adsz a tejjel-mézszel folyó országért, előbb ott, az oltár előtt, a pap előtt, az Isten színe előtt Egyiptomra, az elnyomatásra, a szenvedésre kell gondolnod. Az Irás a formulát is megadja, előírja: „Vőánitá vőámártá lifné Adonáj Elokeché: árami ovéi, te pedig szólalj meg és mondd az Örökkévaló, a Te Istened színe előtt: Bujdosó arameus volt az atyám, lement Egyiptomba, ott tartózkodott csekély számmal és lett ott nagy, hatalmas és számos néppé. De az egyiptomiak rosszul bántak velünk és sanyargattak bennünket.” (26., 5-6.)

A rosszra való gondolás, a rossztól való félelem, a rossznak a visszatérése ott kell lebegjen a zsidó előtt állandóan. Mi mai zsidók, a mai nemzedék gyermekei, ezt jól tudjuk, mi ezt a saját bőrünkön tapasztaltuk. Néhány évtizeddel ezelőtt az európai zsidóság már nem akart Egyiptomra, a galutra gondolni. Belekapaszkodtak az eman cipáció, a recepció mézes madzagába, belecsúszdültek a szép szavakba: „Vőitánu tésvu vőháárec tihjeh lifnéchem, sövu uszóchájruhá vőhéacházu báh., lakjatok velünk, az ország szabadon áll előttetek, maradjatok nálunk, virágoztassátok fel az ország kereskedelmét, szereztek birtokot, szellemi javakat magatoknak, áser tomru áljá ettén, minden kívánságokat teljesíteni fogjuk.” No, valami sok kívánságunk nem volt, mohón kaptunk az ajánlaton. Mi

nem gondoltunk semmi kikötésre, semmi csalafintaságra, rászédésre, mint Jákob fiai annak idején, midőn nagy alázatosan azt mondtuk: „Rendben van: Vőnátánu et bönóténu láchem vőet bönótéchem níkkách lánu vőjásávnu ittóchem vőhájinu lőám echád, májd odaadjuk a lányainkat nektek és ti lányaitokat elvesszük magunknak, veletek lakunk és egy néppé leszünk.” A ruhánk kell? Nesztek! A nyelvünk kell? Itt van! Adjuk a lelkünket is, ha nagyon kéritek, a hitünket is, az anyánkat, az apánkat, a Színáj hegyét, mindent, mindent. Csak egyik akarunk veletek lenni, egy nép. Ezzel megoldjuk a zsidóság minden problémáját. Éljük majd világunkat, elvegyülünk, áthasonulunk, egyek leszünk. Rabszolgaság, elnyomás, fajgyalázas, vérfertőzés, etnikai arányosság, országhatáron való labdázás, ki is akart arra akkor gondolni, a vonat, a léghajó, a repülőgép, a technika fejlődése korszakában?!

Ma már, fájdalom, belátjuk, hogy tévedtünk, csalódtunk.

A bikurim ünnepén az ősi imára kell gondolnunk, amelyben az öröm órájában is a galutáról történik megemlékezés. Onnan merithetünk erőt a jövőre is. Meg kell erősödünk hitben, meg kell tanulnunk e nehéz órákban kiáltani el Adonáj Avóténu, őseink Istenehez. Ez a sokezer éves ima nemcsak azt ne célozza, hogy a kedvünket szegje, hogy az örömmünknek gátat vessen. Ott van benne a vigasz szava is. Furcsa egy fegyvert kaptunk mi őseinktől örökségbe. Ez nem tesz kárt senkibe ez nem pusztít, ez nem gyilkol. Ezt a fegyvert úgy hívják *kol Jákob, Jákob hangja*. De vigyáznunk kell rá, hogy ez a fegyver ne roszdásodjék. Ha még ősök módjára el tudjuk magunkat szívből sirni, ha el tudjuk magunkat kiáltani, akkor nincs baj. Most nincs helye a csendes fohásznak, az

ima hangja most kevés, gyenge. Az ima békés időkre szól. Most háboru van. Amá-léknak harca van Izráellel, harca van a zsidó Istennel. De az ősi harc, amely *midor-dor*, nemzedékről-nemzedékre kiujul, most igen heves erővel tombol, még ilyen vad, még ilyen kegyetlen, embertelen sohasem volt. A csata zajában az ima halk szava elvész. Most kiáltani kell. Az Irás is ezt a kifejezést használja a zsengek áldozásánál: *vánicák* és kiáltottunk. Micrájimbán sem használt már az ima, ott is kiáltani kellett, most sem, itt is kiáltani kell. Kiáltani Izráel ősi Istenehez és belekiáltani a fájalmunkat, az igazságunkat, az élniakarásunkat a nagyvilágba. Kiált, hadd tudják meg, hogy a zsidó öröm csak akkor teljes, ha az idegennel is megosztjuk. A zsengek bemutatására vonatkozó parancs utolsó szakasza így szól: „*Es örvendj mind ama jónak, amit az Örökkévaló, a te Istened adott neked és házadnak, te a levita és az idegen, aki közepetted van.*” A zsidó népek arra kellett törekednie, hogy az idegen is jól érezze magát körében. Nemcsak, hogy a mindennapi kenyerét nyugodtan megszerezhesse, hanem hogy olyan életmódot biztosítson számára, hogy az ott tartózkodásban örömet találja. Pedig a *gér* szó külföldit jelent, külföldi idegent, a belföldiekről külön szó nem is esik, a belföldiek nem voltak rendekre, első, második és harmadik osztályukra szaggatva. Nem etnikai arányosság, nem választalok felállítás, a társadalmi életből az állam gépezetéből való kizárása, hanem veled és a levitával, az Isten szolgálójával egy sorba való helyezése, áttá vőhállévi vőhaggér, — örülj, te, a levita és az idegen.

De a zsengek fejezetét követő szakasz még valamit tartalmaz. Amidőn Izráél átvonult a Jordánon, Mózes az Isten parancsára a népet két hegyre sorakoztatta, a Górizim és az Évál hegyére, a közepére pedig a papokat, a levitákat és a szent ládát helyezte. A Górizim hegye felé áldásokat osztogattak a népre, az Évál hegye felé meg átkokat szórtak, ha az Isten parancsait meg nem tartják. Kire szálljon az

Hollywood és London harca a filmhegemóniáért

A hollywoodi filmkirályok megkontremindták Korda londoni filmgyárát

London, május 15. A londoni és hollywoodi filmvilág legnagyobb szenzációja a Korda Sándor London Film vállalatának esetleges likvidációja. Az angol és amerikai lapok élénken foglalkoznak azzal a hírrel, hogy a hollywoodiak megtorpedózták Korda Sándor London Film vállalatát és valószínűleg Korda vállalkozása elveszti az önállóságát. A hollywoodiak csak anynyi hitelt adnak, hogy a vállalat fizetési nehézségeit leküzdjék és természetesen ezután a hollywoodiak irányítása alá kerülne az angol filmgyártás.

A London Film fizetési nehézségeit az okozta, hogy a Lloyd-biztosítótársaság január hó 1-től kezdve nem hajlandó többé Londonban készült filmeket biztosítani. A Korda Sándor vezette alatt álló London Film igazgatósága jelenlegi nehéz helyzetében 1.750.000 font sterling rövid lejáratú kölcsön felvételére kért felhatalmazást részvényeseitől. Hogy ezt a hitelt megkapják, döntő jelentőségű nemcsak Korda Sándor filmvállalatára, hanem az egész angol filmgyártás jövőjére nézve is.

A Lloyds-biztosítótársaság azért szüntette be a London Film vállalat filmszerződéseinek a biztosítását mert Korda Sándor produkciójának filmjei nem tudtak olyan anyagi sikert elérni, amilyenre a Lloyd-társaság számított.

Korda Sándor éppen a filmszerződések biztosításával akarta a London Film-vállalat anyagi bázisát megalapozni.

Korda Sándor az angol nemzeti filmgyártást az ifju Töplitz-cel, a milánói Banca Commerciala elnöke fiának pénzével indította meg. Első filmje a VIII. Henrik magánélete volt, mely Angliának első reprezentatív filmje volt egyuttal és az egész világon nagy sikert aratott. Az ifju Töplitz be sem várva Korda első filmjének világsikerét nem tudni mi okból, váratlanul ki lépett a London Filmvállalat kötelékéből. Természetesen Kordának az új filmek

gyártásához szükséges nagy összegeket más oldalról kellett megszereznie. Ekkor támadt Kordának az az ötlete, hogy a további filmprodukciónak a Lloyd-társaságnál biztosítja, vagyis a biztosítási díj ellenében garantálja a filmek várható bevételi minimumát, ami egyet jelentett azzal, hogy előzőleg nagy előlegeket vett fel biztosítási szerződéseire.

A Lloyd-társaság január elsejére felmondta ezt a szerződést. A múlt szezonban ez a társaság másfélmillió fontot bocsátott Korda vállalatának rendelkezésére, amit nemcsak a filmek gyártásába fektetett bele Korda Sándor, hanem a demhami új filmstudiónak a felépítését is ebből fedezte. Hollywooddal akarta Korda Sándor felvenni a versenyt, ami majdnem sikerült. Sajnos, Korda többi filmje a VIII. Henrik után nem aratta azt az anyagi sikert, amelyet az angol üzletemberek vártak. Mindegyik filmje reprezentatív film volt, mégis anyagilag nagy veszteségekkel zárultak mérlegei. Nagyban hozzájárult a pénzügyi veszteségekhez, hogy a demhami filmstudió építkezése is túllépte az előirányzott összeget. Nagy teherterele volt Korda London Filmvállalatának az is, hogy nagy részben hollywoodi filmsztárokat szerződtetett és kénytelen volt nekik óriási összegeket fizetni, csak hogy Hollywood vissza ne csábítsa őket.

A hollywoodi konkurenciát nem bírta a Korda filmvállalata és még nehezebbé tette a helyzetet az, hogy egyes hollywoodi filmstudiók Londonban külön berendez-

Kazánkő el-távolítás

kemény tápvizek lágyításával tüzelőmegetakarítás és kazánkímélés. MARKO mérnök CLUJ, Calea Regele Ferdinand 43.

Friss töltési tamaseui

„LITHYNIA“

ásványvíz

érkezett. A vese-, hólyag-, epe- és gyomorbetegségek legbiztosabb gyógy-szere. Kapható mindenütt. Lerakat: Cluj, Mercur Depozit de apa Minerală, Str. Paris 38.

átok? Mit kellett valakinek elkövetnie, hogy átkozott legyen? Az Irás megmondja, felsorolja: „Átkozott legyen, aki faragott képet készített vagy öntött bálványt.” Miért jár még átok? Átok még annak, aki megveti apját és anyját. Átokkal sújtották azt is, aki eltolja felebarátja határát, beleszánt a más földjébe, odább teszi a kerítést, aki félre vezeti a vakot az uton. 12 ilyen átkot sorol fel az Irás. Hosszúra nyúlna, ha most itt mind felsorolnám. Borzalmas dolgokról van ott szó, borzalmas, hájmeresztő bűnökről. En most csak egyet akarok még a 12 közül kiragadni, csak egyetlenegy: „*Átkozott legyen, aki elhajlítja jogát az idegennek, árvának és özvegynek!*” És mondja az egész nép: Amen.” (27. 19.) Hatszáztizenhárom parancsolat van, 613 és ezek közül kiválasztottak tizenkettőt, a legrettegetesebbeket, a leggyalázatosabb a legundokabb bűnöket és átokkal sújtották azt aki ezeket megteszi és ennek a rémséges 12 bűnnek egyike: aki elhajlítja jogát az idegennek. Az árvának a kijátszása is szörnyű bűn a zseny özvegyet ha kizsaroljuk, *de ha az idegent a jogaiban megcsorbítjuk, az nagyobb azt előbb említi az Irás, gér, idegen és csak azután jätom voálmánáh. árva és özvegy...*

Kiáltunk ma a zsengek ünnepén és a toraadás napján ezt is bele a világba. Hadd tudják meg, mi a Tóra, mi a zsidó Tan, ki Izráel, aki ennek a Tóranak, ennek a Tannak a megőrzését vállalta.

Lówenkopf Kálmán

IMPOTENCIA!

VILÁGSZABADALOM! IMPOTENCIA már csak a múlté! A CASANOVA készülék (nem gyógyszer) használatával ifjuságtól a legelőrehaladottabb korig, még a legsúlyosabb IMPOTENCIÁBAN szenvedő FERFI is, viszszanyeri teljes virilitását. Küldjön 17 lej bélyegben, melynek ellenében díjmentesen megküldön diszkrétén ezen tüneményes készülék ismertetőjét. Készülékek állandóan raktáron.

A. Fischer Bucuresti I. Casuja postala 333

kedtek filmek gyártására. A tőkéskek: Prudential és a Lloyds-társaság nem találták meg számításait és ezért nem akartak tovább újabb befektetéseket eszközölni a London Filmvállalatra. Az anyagi nehézségek most szorítják legjobban Kordát, mikor leszerződött Marlene Dietrichet egy film főszereplésére és ezért a filmjéért Marlene Dietrich egyedül 80.000 fontot kap. Még nincs kész a film s már eddig több, mint 240.000 fontba került.

A két biztosítótársaság tehát visszslápt a Korda-filmvállalattól és kölcsönadott egy és félmillió fontot visszakövetelt a London Filmvállalattól, további kockázatot pedig egyáltalán nem hajlandó vállalni az angol filmgyártásban.

Miután Korda Sándor nem tudja az új tőkét megszerezni Londonban, kénytelen az amerikai hangosfilmvállalatok finanszírozóival tárgyalásba lépni, hogy ők folyósítsák azokat a befektetéseket, amelyek tovább szükségesek és visszafizessék a kölcsönvett egy és félmillió fontot. Amennyiben ez nem sikerül Korda Sándornak, úgy kénytelen likvidálni filmvállalatát és bekapcsolódni a hollywoodi filmgyártásba, amely szívesen fogadná a zseniális producer és rendezőt, akinek legutóbb heti 10 ezer dolláros szerződést kínált az egyik nagy amerikai filmgyár.

A hollywoodi filmtrösztök, akik régen rossz szemmel nézték az angol filmgyártás fejlődését, olyan nehézségeket gördítettek Korda Sándor London Film-vállalatának útjába, amelyeket legyőzni a lehetetlenséggel volt határos. Ismét Montecuccoli igazsága győzött: „A háboruhoz három dolog kell: „pénz, pénz és pénz”... Ez áll a filmgyártásra is. Pénz erre a célra pedig Amerikában van...

Ejjeli próba

Bucuresti, május 15. szerint a nyári városában a strációkat fogva éjjeli próbatámasz hogy a közönség részeseülhessen.

Negyven

Negyven évvel ezelő cionista világot jelent egy német blaji ügyvéd tollgarn.” Szerzője küzdők közé tartozu, zsidó szívvel

A füzet nem a szerzőnek, másurát adott ki: nializmus, külön jelenkori állásán mint azt a negy brosurája elősz felépítésére írta, jon az antiszem azonban, hogy a belátásra serkenté ápolását tüztem musig még nem hogy nem isme eseményeit künyilatkozott meggyűlösen, amelyet etett le.”

Rónai János „Nem céltom got felmagaszt sok vád ellen. céltom: hogy a világot tisztítsam adok arról, hogy dás érte volna közöleg. Olyan liam Henry He káplán, tovább terelők, páter szerzetes, Glad elnök és mások kozatokat tette Szerző sorra len felsorakozt lánok közismé dóság nem nem ve és országa,

Nincs orszápen azon dolgo denható, aki e a népeknek, m hogy adjon eg szolt, üzött né vünk? Emiatt kat azok, akik Majd a zsidó doskodnak róla letelepülés abli tessék, hogy a egymással és tyen a tömege lért. Ez a nye alakulhat tem téve, hogy óv kat fogunk sz tésére. Sokan sőbbi héber i meg tudják eg nem nagy lép sebb fejlesztés

Kérdés Fájdalom. — lánok nem én az üldözötték a szabadsá

Ejjeli próba légi-támadás Bucurestiben

Bucuresti, május 15. A Capitala hiradása szerint a nyár folyamán az ország számos városában passzív védekezési demonstrációkat fognak rendezni. Bucurestiben éjjeli próbatámadást fognak inszenázni, hogy a közönség megfelelő kioktatásban részesülhessen.

Kérem mindenütt
C I C O
a legjobb **KÁVEPÖTEK-OT**

Negyven évvel ezelőtt jelent meg az első erdélyi cionista röpirat

Rónai János harcai és küzdelmei

Negyven évvel ezelőtt, pár hónappal az első cionista világtalálkozó előtt megjelent egy német füzet egy javakorabeli jelentősebb tollából címe: „Zion und Unblut”. Szerzője dr. Rónai János, az első erdélyi cionista, aki a közönség megfelelő kioktatásban részesülhessen.

A zsidó önérték ápolása

A füzet nem volt első cionista munkája a szerzőnek, már 1875-ben Budapesten brosúrát adott ki: „Kozmopolitizmus és nacionalizmus, különös tekintettel a zsidóság jelenkori állására” címen. Ezt a munkáját, mint azt a negyven évvel ezelőtt kiadott brosúrája előszavában írja, Istóczy Győző fellépésére írta, egyfelől, hogy szembeszálljon az antiszemitizmussal, másrészt azonban, hogy a zsidókat önértékükre és jobb belátásra serkentse. „A zsidó népi önérték ápolását tűztük ki célul, jóllehet a cionizmusig még nem tudtam előrejutni, mint-hogy nem ismertem a külföldi mozgalom eseményeit különösen azt, mely 1884-ben nyilvánított meg a kattowitzi delegációs gyűlést, amelyet rabbi S. Mohilewer vezetett le.”

Rónai János ezt írja még bevezetőjében: „Nem célok ezzel a könyvvel a zsidóságot felmagasztalni, harcolni sem akarok a sok vád ellen, amelyet rájuk szórnak, fő-célom: hogy a cionisták örekvéséről felvilágosítást adjak. Mindezt nem tudok arról, hogy keresztény részről támadás érte volna a cionizmust. Eppen ellenkezőleg. Olyan férfiak, mint reverend William Henry Hechler brit királyi követségi káplán, továbbá Stourza román miniszterelnök, páter Ignatius római katolikus szerzetes, Gladstone volt angol miniszterelnök és mások buzdító és helyesítő nyilatkozatokat tettek a cionizmusról.”

Szerző sorra veszi az antiszemitizmus ellen felsorakoztatott érveket. Az asszimilációs közművelés ellen vetésére, hogy a zsidóság nem nemzet, mert nincs közös nyelve és országa, Rónai János így válaszol:

Nincs országunk? Tehát dolgozzunk, hogy legyen!

„Nincs országunk? Nos, a cionisták éppen azon dolgoznak, hogy legyen! A Mindenható, aki ezen a planetán földet adott a népeknek, mert isten gyermekei ők kell, hogy adjon egy talpalatnyit ennek a fajszólt, üzött népnek is. Nincs közös nyelvünk? Emiatt ne növeszenek ős hajszála kat azok, akik nem akarnak velünk jönni. Majd a zsidó népi mozgalom vezetői gondoskodnak róla, hogy a Palesztinában való letelepülés abból a szempontból is rendezettség, hogy a települések érintkezessenek egymással és pedig azon a nyelven, amelyen a tömegek imádkoznak Erec Jisraeleért. Ez a nyelv évek múltán könnyen kialakulhat templomon kívül nyelvvé is, feltéve, hogy óvónokot, tanítókat és előadókat fogunk szerezni a nevelésügyi fejlesztésére. Sokan vannak, akik a Biblia és képzőbb héber irodalom nyelvén beszélve, meg tudják egymást érteni. Ettől már nem nagy lépés az érintkezési nyelv erősebb fejlesztése.

Kérdezzék meg a tömegzsidókat

Fájdalom — írja tovább — az asszimilációs nem érzik a nép nyomorát. Mialatt az üldözöttek és nyomorgók nem élvezhetik a szabadság és munka örömeit, mert

állandóan zavarják őket, addig a protestáló urak és rabbijaik boldogan sütkéreznek a kormányok kegyeiben. Amikor arról van szó, hogy mindennapi imáinkban visszavárgunk Palesztinába, akkor ezek az urak a kérdést elintézik azzal, hogy minden csapán „szimbólikusan” értendő. Vagyis ezzel könnyedén elintézik az egész zsidó profétizmust, az egész zsidó történelmet, a zsidó emléknapiakat is, Av. hó 9-ikét, Jeruzsálem tragikumát. Ezek a „szimbólikusok” nem sokat törődnek Jeruzsálem elpusztulásával. De kérdezzék csak meg azokat a tömegzsidókat, akik esdve könyörögnek istenhez, hogy hozza még ebben az esztendőben a messiást, vajjon e kivánságuk szimbólikus-e? Menjenek csak az ortodox templomokba és nézzék, amikor a hívő összeteszi tálszárnak négy sarkát, szeméihez és ajkához szoritja és esedezik, hogy isten hozza össze a világ négy tájáról széjjel-szórt népét Erec Jisraelebe. Nézzék és mondják meg, vajjon ezek szimbólikus játékokat üznek-e könyörgésükből?

Aranyér ellen melyik gyógyszer?

X Aranyér kezelésénél döntő a megfelelő gyógyszer kiválasztása, amely nemcsak a kellemetlen jelenségeket, hanem magát az okot is megszünteti. Az On orvosa a Goedecke féle Anusol végbélkúpokat ajánlja, amely nemcsak fájdalomcsillapító, hanem gyógyulást is biztosító szer.

Anusol-Goedecke

Nép, amely nem tud meghalni

Vannak, akik nemesebb értelemben vett elhivatottságra gondolnak és azt mondják, hogy a zsidóság az ő példájával kell, hogy megmutassa a mártírság utját. Hiszen megiehet, hogy egy-egy misszionáriust hivatása teljesítése közben megölnék. De ilyesmit nem lehet egy egész népre alkalmazni. Borzalmas örület lenne egy népet örökös mártírságra elítélni. Nekünk dr. Silberstein Adolf elvi ellenfelünk, de szimpatizálni kell egyes kijelentéseivel. Ő írja: „A zsidóság az a nép, amely nem tud meghalni”. Az asszimilációs azt mondják,

Vajjon ki hirdeti egy népnek az érzelmeit és aspirációit? A nép maga, vagy pedig uri szemfényvesztői?

A zsidó „misszió”

Ha szó van a zsidó népiségről és vallásról, az asszimilációs „jobbja” azt mondják, hogy a zsidóságnak külön „missziója” van. Dr. Silberstein Adolf, a Pester Lloyd egy mélyen tudományos és klasszikus stílusban megírt cikkében mutatta ennek a „misszióknak” kétesértékű lényegét. Kimutatta-e túlhatalát, fölösleges és provokációs gondolatnak ürességét. Minden élő lénynek első feladata az önfentartás, önmaga fejlesztése és a támadások ellen való védekezés. Az emberi társadalomban az önfentartásnak tekintettel kell lennie mások jogos érdekeire. Egy népnek a missziója elsősorban nem lehet egyéb, mint az önfentartás és a mások kára nélkül való fejlődés. További és magasabb misszió nem tűzhető ki célul, hanem önmagától adódik a nép egyéniségének természetéből és a külső körülmények hatására. Történetfilozófusok leltint évszázadok és évezredek tanulságai nyomán kimutathatják, hogy milyen missziójuk volt például a helléneknek, a rómaiaknak, a zsidóknak. De maguk e népek az ő korukban hogyan tudhatták volna ezt? Ma is így áll a dolog! Kérdezze csak meg valaki egy franciától, olaszától, angoltól vagy skandinávától, legyen az paraszt, polgár, katona, vagy tudós, államférfi, vagy államfő, hogy miben áll népének missziója? A polgár nem törődik egyébvel, mint saját pályájával. Dolgozni akar és boldogulni.

Nem látom be, miért éppen a zsidónak legyen különleges missziója.

Tagadhatatlan, hogy a Biblia Izraelt a papok népének nevezi. Ez a megjelölés azonban életének szellemi tartalmára vonatkozik, nem pedig anyagiasságára. Vagyis, a mi közösségünk berendezkedésének alapelve az egység volt: az emberiség egysége, emberszeretet, egyenlőség és szabadság. A szónak a szabadsága, a gondolaté, az igazsága, a tiszta erkölcsé, a becsületes munka értékelésé.

hogy a mai népiségünk már régen halott. Csak el kellene menniük azokra a helyekre, ahol tömegekben élnek a zsidók, hogy állításuk képtelenségéről maguk is meggyőződjenek.

Rónai János idézi a nemzsidó Gundacar von Suther véleményét a jövő Palesztináról:

„Magam előtt látok egy minta-állapot, amelynek határain nem engedik át a régi Európa szármalmas, zárt állapotait. Ebben az országban szakítottak mindazzal, ami Európát emberietlenné teszi.”

Az 1897-ik év a magyar sovinizmus előretörésének esztendeje volt. Rónai János a cionizmus szempontjából nézte a dolgokat és természetesen világosabban tudott ítélni.

Nem szabad elbizakodni

„Amíg az általános sovinizmus elő nem tört — írja — a nemzetiségekkel meg lehetesen összefertünk. A zsidók a román vidékeken túrhatóbb viszonyok között éltek, mint sok magyarokta helyen. A román ember általánosságban jóindulatú, nyugodt és hálás természet, de csak addig, amíg külső körülmények meg nem zavarják.

A szászok rendszeretők, konzervatívok és szép intézményekkel rendelkeznek. A nemzetiségeket nemcsak tanulmányozni kellene, hanem jó tulajdonságaikat el kellene sajátítani. Azt mondják, Magyarországon az antiszemitizmusnak nincsen komoly talaja. Ezzel szemben rámutatnak Tisza-Eszlárra és a „néppártra”, amely

éppen az antiszemitizmusnak köszönheti létét. Rámutatnak a sajtó néhány termékére, amely az antiszemitizmusból él. Nem szabad elbizakodni. Spanyolországban a zsidóság sokkal szebb virágkört ért el, de tudjuk, mi lett a dicsőség vége. Napról-napra rosszabbodik a helyzet. A néppárt és az agráriusok sajtója szabadon és nyíltan hirdeti: még nincs atiszemitizmus, de majd lesz!”

Szerző brosúrájának utolsó oldalain megírja, hogy a cionista kongresszus előtt kerültek sajtó alá a munka első ívei. A kefelenyomatot Baselbe küldték utána, a kongresszusi irodába. Amikor hazajött Blajra, az egész magyarországi sajtó foglalkozott a kongresszussal és Rónai sze-

ITT
rakódnak le azok a sók, amelyek az artériákat megvastagítják

Az emberi szervezetben előforduló mérgeket a test nem tudja természetes uton eltávolítani és különösen a negyvenedik életév betöltése után ezek a mérgek a vívőerek falain rakódnak le és ez uton előidézik a legelterjedtebb betegséget, az érlemezsedést.

A vívőerek megdagadnak, elvesztik ruganyosságukat és lehetetlenné válik bennük a rendes vérkeringés.

A megbetegedett ember szédülésben, fülzúgásban szenved, rövid járkálás után légszűrésben zavarok állnak be, bőre fényes lesz és zsíros, emlékezőtehetsége és munkaképessége pedig nagy mértékben csökken.

Az egyedüli orvosság, amellyel ezt a betegséget le lehet győzni, a dr. Mladejowsky tanár Sklerolsyrupja. A Sklerolsyrup feladata a vívőerekben lerakódott sók feloldása és a betegség leküzdése annak kezdeti stádiumában.

Rögtön az első üveg elfogyasztása után a betegnek egészen más kinézése van, mintha újjászületett volna.

A cukorbeteg (diabetikusok) „D” Sklerolsyrupot használnak, amely cukor nélkül készült.

Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában.

replésével is. Legelőjálisabban a Budapesti Hírlap irt róla. Közölte teljes terjedelmében a referátumát. A zsidó sajtó közül csak a hébernyelvű Allgemeine Jüdische Zeitung emlékezett meg kimerítőbben a kongresszusról. Támadták őt egyes román lapok, amelyek a kongresszusra, hogy báró Bánffy Dezső akkori magyar miniszterelnök küldötte őt Baselbe, tisztá-azért, hogy a kormányt dicsérje. Egy másik lap hozzátette, hogy ezért nagy jutalmakat helyeztek számára kilátásba. Valami „zsiros stallumot”. A blaji zsidók azt mondták akkor, hogy bizonyára a pesti zsidók küldötték őt a kongresszusra. míg a hivatali személyek úgy vélekedtek, hogy a blaji hitközség kiküldötte volt, vagy valamelyik konzorciuma. A magyar lapok közül egyedül a „Jövő” című hetilap talált megértő és méltányoló szavakat a cionizmus mellett.

A természet gyógyító erőire alapított

Dietás Gyógyintézet

krónikus betegségben szenvedők részére. Vezető orvos: Dr. Fejér Miklós Carel. Prospektus. Telefon.

HAMAR FÁRAD FÁJNAK A LÁBAI

MEGSZÜNIK MINDEN LÁB FÁJDALMA HA
AESCULAP
CIPŐ BETÉTET VISEL
KAPHATÓ
CARMEN
CIPŐLEHÁRKATBAN

Kapható minden jobb cipőüzletben.

elkövetnie, megmondani, aki farabálványt, annak, aki sujtották tárárt, beleszi a kereszt uton. 12 szszura nyulám. Borzai almás, hajcsak egyet éni, csak aki elhajk és egész nép: három páli kiválasztesebbeket, bb bűnököt ketet megte- nek egyike- k. Az ár- bün a sze- ha az ide- az nagyobb- degen és árva és öz- én és a tő- ágba. Hadd zsidó Tan, k, ennek a opf Kálmán ENCIA már szülék (nem ágtól a leg- egysúlyosabb RFI is, viszd- jón 17 lejt- díjmentesen ényes készü- k állandóan postalá 333. ökések: a g nem talál- et nem akar- et eszközöl- anyagi ne- ban Kordát, Dittrichet rt a filmjé- 0.000 fontot már eddig lt. at visszalé- a kölcsön- sszaköveteli bbi kockáza- ndó vállalni tudja az új kénytelen ok finansi- y ök folyó- , amelyek afizessék a tot. Ameny- Sándornak, állalatát és gyártásba, iális produ- öbb heti 10 kinált az akik régen filmgyártás gördítettek vállalatának lehetetlen- montecuccol hoz három ... Ez áll a célra pedig

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

IRMA SINGER:

Amikor megtakarítottam öt piasztert...

(Megemlékezés)

Haifában történt, délelőtt 11 órakor. Már elintéztem a bevásárlásaimat és vissza akartam utazni Daganjába. Lassan sodródtam egy ismerősömmel a szép város utcáin keresztül, azután még egy hosszú pillantást vettem a romantikus Akkóra és megkérdeztem kíséremet: „Hogyan utazzam? Taxival vagy omnibuszal?” A taxi 15 piaster, az omnibusz csak 10 — volt a rövid válasz. Tehát a taxi mellett döntöttem. De amikor a Hadar Ha-Karmelhez értünk és megszámláltam megmaradt pénzemem, egy ötpiaszteres olyan csábitóan simogatta az ujjaimat, hogy gondolkodni kezdtem: „Tulajdonképpen kár a saját kényelmemért ilyen feleslegesen feláldoznom öt piasztert”. Szinte öntudatlanul csaptam át a garázs felé vezető útra, ahol a nagy omnibuszok várnak az utasokra.

Mindig nagy volt a respektusom egy ilyen autóstállomással iránt. Mert gyakran megtörténik, hogy három-négy sofőr három-négy irányba hurcolja az embert, míg vagy a kabátja szakad el, vagy a türelme és ugyanolyan vadul és hangosan viselkedik, mint a konkurens sofőrök.

Egy szefárd zsidó, vörös tarbussal a fején, már messziről elénk szaladt, szolgálatkészen elvette melém a 15 csomagot, melyet mindkét kezemben hoztam, barátságosan rámnevetett: „Tabariába?” „Tabarixba!” feleltem. De ebben a pillanatban Keletnek egy másik fia rohant ránk és hamisítatlan keleti gesztusokkal próbálta kitépni kísérem kezéből a féltve őrzött csomagocskákat. De ezuttal még minden baj nélkül kikerültem a pácból, már egy erősebb, energikus kiáltásra a konkurrens eltűnt. Így szerencsésen érkeztem a boltomat alá, ahol a nagy omnibuszok álltak.

Megkérdeztem a sofőrt: „Mikor indulunk?” A lehető legkedvesebben válaszolt: „Máris, azonnal!” És én elég naiv voltam, hogy ezt elhiggyem neki, dacára annak, hogy mingyárt az első ülésre, maga mellé helyezett el. Ha tehát belemélyedtem volna a helyzetbe, rögtön rájöhettek volna, hogy én vagyok az első utas. De éppen ez volt az, amit nem fogtam fel. A sofőr kinyitotta az előlő ajtót (spárgával volt bekötözve, mert a zár „pillanatnyilag” nem működött) és megmutatta királyi ülésemet. Ez valaha egy rugózott bőrpad lehetett. Azonban a bőrt az idő vasfoga megejtette és így csak a puszta acélrugók maradtak meg, csontvázként emelkedve a magasba. Ijedten kérdeztem tőle: „De hát hogy üljek három óra hosszat ezeken a rugókon?” De ő megmutatta, hogy igazi gentleman, azonnal levette kabátját, összehajtogatta és így többé-kevésbé (azt hiszem, inkább kevésbé) kipárnázta vele az ülést. Átadtam neki összes csomagjaimat, amiket ő az autó tetejére helyezett el és csak egy kis fadóbotot, amiben baklava volt, tartottam meg magamnak. Tudni kell azonban, mi az a baklava, hogy érthetővé váljon, miért vigyáztam úgy rá. Baklava egy speciális arab nyalánkság, melyet leveles tésztából, mézből és mandulából készítenek. Ezt a dobozt Akkóban kaptam a gyermekek számára és ezért óvni akartam az esetleges elvesztéstől.

Az ajtót újra bekötözte és én ezzel el voltam intézve. A sofőr megint felállt a helyére és teli tüdővel kezdett kiabálni: „Jalla Tabaria! Jalla Tabaria!”

A kiáltásokra egy alacsony fellah jelent meg, nehéz zsákkal a hátán. Kezdetleges csizmái óriási szögekkel voltak kiverve és ócska abaj-ján hatalmas foltok éktelenkedtek. Utána két arab parasztasszony jött, valószínűleg a feleségei, mindketten úgy megrakva, mint a teherhordó állatok, de azért tele voltak aggatva amulettekkel és ezüst-pénzekkel és a szemük vastagon meg volt kenve hennával. Az arab majomüggyességgel mászott föl a magas tetőre, hogy saját maga rendezze el a poggyászát, aztán ő is lejött a kocsihoz az asszonyok után és egy félóra hosszát veszekedett a sofőrrel, hogy az engedjen a viteldjából.

Közben alkalmam volt megfigyelni egy kis arab lacikonyhát, mely az autó tövében állt. A berendezés a következőkből állott: egy vitorlavászonnal bevont állvány volt maga a konyha, a háttérben az elmaradhatatlan „primus”-szal és egy petróleumégővel. Egy hosszú faasztal, az ucca felé eső részén édességekkel, melyeket frissen főztek, gyurtak és sütöttek, itt a lacikonyhán. Ezenkívül álltak az asztalon tányérok, sok salátával és kevés hussal, zsíros tészták, gombócok, halak, mindenféle sajtok és természetesen limonádés üvegek. Az asztal sarkán virágcserepek állottak, bennük legalább 50 éves papírvirágokkal, amelyekben az egyik ételről másikká szálló legyek zümmögve költöttek el lopott ennyalójukat. Az asztal mögött pedig ott állott a főszemély: a szakács maga. Ez természetesen egy kövér és kopaszfejű arab volt, aki utólrhetetlen ügyességgel vagdosza össze a salátá- és főzelékféléket. Vágódeszkát vagy tányért nem használ, hanem maga az asztal szolgált úgy vágódeszkául, mint tányéru. Ha például salátát csinált és mar elég paradicsomot vagdalt föl hozzá, akkor zsíros ujjával és a tenyere szélével belesöpörte egy óriási pléhlabosba. Ugyanígy járt el a sorba előszedett zöld hagymákkal, uborkákkal és retkekkel. Mikor ezt elvégezte, elővett egy olajoskannát és háromszor megtöltötte belőle a markát. Minden valószínűség szerint ez volt a legfontosabb mértéke. A citromot is az ujjai között csorgatta át, nehogy a magok beleessenek a salátába. Mikor pedig már minden benne volt a bádorgalásban, akkor felgyűrte az ingujját és elkezdte kezeivel keverni a salátát. Közben azonban vevő is jött a boltba és sajtot kért. De tekintve, hogy csak kétféle sajt volt és az ember rááldoz egy „tarifit” (egy fél piasztert), nem akar zsákba macskát venni. A vevő kóstolót kért. Erre a szakács kihuzta a jobb kezét a salátából, letörölte a nadrágja északi oldalán, két ujjával benyúlt a sajtosbödönbe és ugyanilyen étvágygerjesztő módon odanyújtott a vevőnek egy kis darab sajtot. Ezután akadozni kezdek, míg végre a vevő megkapta, barna csomagolópapírba göngyölve, a maga kiadós porcióját a kivált sajtjából és elégedetten távozott.

A szakács most azzal kezdett foglalkozni, hogy az immár kész salátát izlésesen és hivogatóan rendezze el a porcellántányérokra. Ez valóban kitűnően sikerült neki. Különösen a piros paprika köcsönzött nagy csábereit a salátának.

A figyelmem most máshová terelődött. Az autóban most olyan ordítás és lökdösés támadt, hogy a rugók mind táncolni kezdtek alattam. Egy beduin akart felszállni, aki egy négylábú utast hozott magával. A piszkos, nagy birka nem akart bejönni a kocsihoz és dühösen rázta a zsíros, vastag farkát. A sofőr mindkettőjüket el akarta helyezni, ami ellen a bennülő érélyesen tiltakoztak és kiabáltak az ijedt beduinra, hogy menjen el. Végre azonban a sofőr mégis keresztülvitte akaratát és a csökönyös birkát beemelték a kocsihoz. Az utasok mind elkezdtek tokolodni, mindegyik minél messzebb akart jutni az állattól, én pedig csak most kezdtem rájönni, milyen lidvös az én „királyi” üléssem.

Az órára néztem. Már két óra volt. Az autó már eléggé megtelt. De egy ilyen arab autobuszon sohasem elég az utasokból. Híszem még mindig lehet felállítani ládákat vagy bádorgalozásokat ülés helyett és a tétlen is nagyszerű levegős hely nyílik bárki utasok számára.

Barátom, a szakács közben ugyanazzal a szürke, zsíros ronggyal, mellyel az edényt mosta, a főzeléket letörölte és kezeit tisztította, most az asztalt törölte le és húsombócokat készített. Ugyanazzal a hihetetlen gyorsasággal, mint előbb a salátát, gyurta össze a különböző anyagokat, aztán (kipróbált mértékével) három maroknyi olajat tett rá és a kész gombócokat bedöbta egy serpenyőben, amely a primuson meledgett. Ekkor

hozzálépett egy a körülálló arabok közül és valamit mondott neki. Pár perc múlva heves szóváltás kerekedett köztük. Ugy látszik, az arab megsértette a szakácsot, mert ez villám-ló tekinteteket vetett rá, káromkodott, átkozódott és minden alkalommal megvetően és teljes meggyőződéssel a húsombócai közé köpött, ami által ugylátszik nagyon megkönnyebbült. Pfü! Pfü! Pfü! és egyik gombóc a másik után, miután egy alapos köpést kapott, repült a serpenyőbe.

Megint félbeszakadtak érdekes megfigyeléseim. Az autó végre tele volt, annyira tele volt, hogy még egy tí sem eshetett volna le benne. A birka beütésén kívül most már kőkodácsolást is hallottam, ami harmónikusán vegyült el egy gyermek sírásával.

A sofőr bekötözte az ajtót, vette a kurbli, közben 1/2 lett és megpróbálta felkurblizni a kocsi. Kurblizott egyszer, kurblizott kétszer, kurblizott háromszor, de az autó nem mozdult.

„Mafis Benzin” (nincs benzin) konstatalta a sofőr. Magy lelkinyugalommal ment a benzinkanna után, hogy a szomjas motort megítassa. Ehhez azonban nekem is fel kellett állnom, mert az ülésemet fel lehetett emelni s alatta volt a lyuk, amin keresztül a benzint tölteni kellett. A sofőr egy óriási tölcserőt állított a nyílásba és gyorsan beleöntötte a benzint. A tölcserő azonban felfordult és — ó, jaj — a benzin ráömölt a baklavás dobozra, amit szerencsétlenségemre elfelejtettem elvenni. Most már vége volt az édes akkói emlékeknek!

Híába volt haragom, mikor nem tudtam kacskaringós arab káromkodásokkal könnyíteni magamon. Így hát sőtörtöttem bár, de visszautam a katonakabáttra és még boldog voltam, hogy az autó pontosan három órakor végre elhagyta a sötét boltivet. És megtakarítottam öt piasztert.

Honfoglalás Bét-Sánban

Estefelé nyolc segédrendőrt állítottunk az udvar négy sarkára. Engem és egy ejn-chárodit segédrendőrt a sarokba küldtek, ahol a biztosság felállításához szükséges zsálok voltak. Körösökürt nagy sár volt, s az eső még most is irgalmatlanul zuhogott. Igyekeztünk megkönnyíteni a felelősségteljes örködés feltételeit. Lábnak alá padozatot készítettünk az otthetverő deszkákból s egy kis tetőt is ácsoltunk hogy ne szakadjon nyakunkba a víz. Közben besötétedett. Beosztottuk az őrséget; engem a második turnusba osztottak. Pár órára szabad lettem. Összességülva áldogáltunk a barakban. Sötét volt. A szoba közepén kékes lánggal sustorgott egy „Primus”. A primuson öblös edényben forrt a tej. Három szolgálatos leány, kenyeret turót és meleg tejet osztott ki. A mennyezetről az emberek ruháiról csöpögött az eső. Hosszu sorban vártunk a meleg tejet. Sötétség... a barak sarkában nedves sárral talcart szerszámok.

Es kint csak négy ember örködik. Vajjon látnak-e valamit a sötétben? Nyugtalan vagyok, azt javaslom a lányoknak, hogy használják a kanna fedőjét is csészének s én elsőnek kapok az így előléptetett fedőből. A tej nagyon forró, de kihűtésében égi erők is segítségemre sietnek, egy pár kövér esőcsepp pontosan a csészembe hull. Felhajtom a csészemet és sietek az őrhelyemre. Az eső még vadabb lett s most kísértetiesen füttyül a szél. Igyekszem elbujni a tető alá. Azonban a nyílásokon a zuhogó eső szüntelenül áttör. Minden csepp eső csontig hatol. Az egyhangu kopogás elszibbasztja hallásomat. Már nyolc óra elmúlt. A vaktsötétségéből kiugrik egy mégfeketébb tömb: Egy sárbarmerült traktor sziluettje. Valami zajt hallok... Suhogás, talán fütty. Kezemb veszem a fegyvert s feszülten figyelek. Talán... eh, de ki jönne ide ilyen itélet-időben? — Ki van ott?! — kiáltom.

Nem válaszol senki. A traktor árnyéka mellett imbolgoló alakot veszek észre és a sárban cuppogó léptek zaját hallom. A fegyver meg van töltve és lövére készen áll. Idegesen kiáltom újra: — Ki van ott?! —

Arje volt, aki a Sattá-i vasutállomáson szállt le a vonatról és gyalog jött be. Nem vette észre, hogy már a telep közelében van és mikor rákiáltottam, annyira zavarba jött, hogy nem jött ki szó a torkán.

Az első Szombat fogadtatása

Csak néhány napja annak, hogy Hászáde megkezdte letelepülését a bibliai Bét S'an földjén. A körülkerített udvaron már három lakóház áll: az egyik egyelőre étkezőterem, konyha és éléskamra egyben. Az erődítményt még nem fejeztük be, a chácac (kavics-szállítás nehézsége miatt) a traktor is gyakran merül el az eső által megrongált utakon, épületanyag és élelemszállítás közben. A munka nagyon nehezen halad. A költségek óriásiak. Vízet traktorral vagy vasuton szállítunk, literje három millbe kerül. Megtörténik, hogy kénytelenek vagyunk, esőben és szélben örködni megrekedt rakományunk felett... — pedig a munka jól meg van szervezve és a chávérok tudatában vannak, hogy mit jelent a harc legelőretolabb órsén lenni. Mindenki pontosan és lelkiismeretesen végzi munkáját. Így köszöntött ránk az ötödik nap Hászádeben, a Szombat.

A somérok már elfoglalták őrhelyüket; én csak nyolc órakor kerülök sorra. Vacsoráni indultam. Mikor beléptem az ebédterembe, alig ismertem rá. Hihető, hogy a front első soraiban a melegség és a testvéries légkör ilyen sarkát találjuk? Kinek a keze munkája volt ez? Ki várásolta a „mindenes” barokt melegséget árasztó, barátságos étkezőteremmel? A chávéra.

A társaság az asztalnál ül. A hétköznapi-ságnak nyoma sincs, a chávérok arckifejezése ünnepélyes, biztonságos és hitet sugárzó. Meg van már az alap, a talaj. A kvuca első sabbatja ez.

(Ejn Charod naplójából.)

WIZO-HIREK

Lágbáomer ünnepély és Anyák Napja Orsován. A Wizo orsovai csoportja lélekemelő kerekék között ünnepelte meg a hagyományos lágbáomer ünnepet a hitközség tanácsstermben. Az ünnepély a himnusszal kezdődött, amit Berkovits Juicka adott elő kedvesen. Utána Baum Edit, Friedmann Klári, Miklós Dudi, Schwartz Gabi, Todoros Kamilló és Weisz Vera szavaltak megható verskéket a zsidó anyáról. Löwenkopf Kálmán rabbi Barokobha koráról tartott előadást és az orsovai anyákat méltatta. Prrau Lili és Weil Erna szavalataikkal és egy párbeszédese jelenettel tüntek ki. Az ünnepély legsikerültebb része Löwenkopf Kálmán „Lágbáomer” című egyfelvonásosa volt. A kis szereplők, Löwenkopf Zsuzsi, Schreiber Gigi, de különösen Wittenberger Marika, ügyes játékkal magukkal ragadták a közönséget. Reicher Margit, a Wizo elnökszónya meglepő szavakkal mondott köszönetet a szereplőknek, Vas Andorné háziaszónyának és melegen üdvözölte Spiller Baba Wizo-tagot eljegyzése alkalmával. Vas Andor főállatorvos neje gazdag uszonnával kedveskedett egy Wizo tagjainak, mint a szereplőknek, valamint a zsidó tanulóifjúságnak. Az uszonna folyamán Grünfeld Ferencné szellemes toasztot mondott. A KKL céljaira jelentős összeg folyt le.

Timisoarai-temesvári Wizo-hírek. Április 21-én Raducziner né lakásán volt Wizo-összejövetel. A háziaszónya rendkívüli agilitásának volt köszönhető, hogy az előadáson oly szép számban jelentek meg a hölgyek. Handler Else elnöknő tartott színes és sokoldalú revüt, részletesen kiterjedve egy a palesztinai, mint a galutbeli eseményekre. Majd a Rundschauból olvasott fel néhány kiváló szemelvényt. Befejezésül dr. Handler né a sékelakcióról beszélt a hölgyeknek, kérve azokat, hogy igyekezzenek ebben a fontos munkában szintén résztvenni. Az előadást az egybegyűlt közönség nagy érdeklődéssel követte és Handler Else elnöknő szavait, mint mindig, most is nagy lelkesedéssel fogadták. — Freund Szerén asszony a Zsidó Kulturterthonban tartott előadást április 28-án. A Talmud ismertetésével foglalkozott bevezető szavaiiban. Ezt követően pedig Jacob Frommer Talmud-legendáit ismertette. Szébbnél-szebb elbeszéléseket olvasott fel az előadó, amelyeket a jelenlevő nagy elragadtatással és mély meghatótsággal hallgattak. A tanulságos és szép előadásért egybegyűlt hölgyek Freund Szerén asszonyt hálás elismerésben részesítették.

Buc

Fucsa erd

Bucuresti, ap
A fővárosba kerü
különleges kateg
megtalálhatók a
yal-kávéházban.
Piccadilly kávéhá
ahol megalakított
ország” törzsaszt
szerint ennél az
mel is ezer évnyi
volna szétosztani.
Altalanositani
szögezzük, hogy a
éges dolgozó em
vagy üzleti meg
legtöbbről azonban
ből él és hogy
A délelőtti órá
kijárók és közve
Nagy üzletek szá
jobban kereső cs
társasága azzal t
zül, hogy még ak
vérüket, ha törv
leplezik. Ilyenk
lenek át hivatal
agentprovokatór

Fejforrás
NEVE
JU

gük sem jövedel
kete börze. A fe
talmak rendszere
ezeket a figurák
Erdélyi, de m
fiatalember érke
rokonaihoz. Be a
egy ismerősét k
tására. Az ismer
logban és 24 óra
állampolgárságu
fogták, amint de
Négyezer frankj
get, hogy a hatá
nyozta át a devi
Nem válik dic
ezek a típusok
Bucurestibe.

Nemrég leplez
nyu bűnügyet. A
honfitársunknak
mészetesen ez is
letett meg. Egy
lyos mesterségi
jutalmat vágott
ben. Miután a b
szokott, midőn a
ezért kellett rö
hogy egyszerre
markát, éjszakai
lig élvverte a p
ezt állítólag aföl
a további részle
ták tőle.

Pedig megdol
A két kiváló
hogy perelje a
leteit.

A Nemzeti Sz
riai Biztosító In
let van. A járók
ják a nyakukat,
meg az emberek
nősége méltóság
kis csoportot és
első vonalig:
Feketébe öltöz
vezeten. Néhány

Bucuresti szines mozaik

Fuccsa erdeilyi egzisztenciák. Az ájult asszony esete

Bucuresti, április 14. (Az Uj Kelet tud.) év körüli asszony lassanként magához tér. A fővárosba került erdeilyieknek van egy különleges kategóriája: ezek bármikor megtalálhatók a Calea Victoriein lévő Royal-kávéházban. Közöttük sokan már a Piccadilly kávéház törzsvendégei voltak, ahol megalakították az „ezer éves Magyarorszag” törzsszövetkezetet, mert a rossz nyelvek szerint ennél az asztalnál behunytt szemmel is ezer évnyi kényszermunkát lehetett volna szétosztani.

Általánosítani nem szabad és ezért le is szögezzük, hogy akadnak közöttük tisztességes dolgozó emberek is, akik egy kávéra vagy üzleti megbeszélésre jönnek ide. A legtöbbjük azonban ki sem tudja, hogy mi-ből él és hogy miben töri a fejét. A délelőtti órákban az egész kávéház a kijárók és közvetítők seregétől hemzseg. Nagy üzletek csoportnak meg itt és a legjobban kereső csoport, a fekete bőrészek társasága azzal tűnik ki mindannyiuk közül, hogy még akkor sem vesztik el hidegvérüket, ha törvénybe ütköző üzemeiket leleplezik. Ilyenkor pillanatok alatt vedlenek át hivatásos leleplezőkké, vagy agentprovokátorokká. Mert ez a mestersé-

— Hát persze — mondja rá egy másik. — A nő különben is szimulál — jegyzi meg a társaságból egy férfi.

De már akad, aki ilyesmiket mond: — Azt hiszem, hogy ugyanez az asszony néhány nappal ezelőtt az Elizabetán játszotta végig a szerepet. — Szélhámosnő — mondják néhányan. — Aljas zsidóné — kiáltja el magát valaki.

Pénzt adunk az éhes asszonynak, mire többen gnyosan morogják: — Ahá, ez is zsidó... A rendőrhöz fordulunk: — Miért nem segít a szerencsétlenen? Hívja a mentőket, vagy tegye fel egy autóra és vigye a kórházba.

— Hát micsináljak vele? Nem hallja, azt mondják, hogy szimuláns.

— Egy fenét a kórházba! A rendőrségre vele — visítja szájasan egy asszony. Erre a földön fekvő asszony megszólal: — De én nem vagyok zsidó. Román vagyok. Satumare-Szatmári ortodox román.

Közben már akad három zsidó asszony, aki felemelte, bevitték egy közeli bodegába és forró levest adtak neki.

— És a Victoriein tovább száguldott az élet. (—del)

NŐK FIGYELMÉBE!

Az intelligens nő előrelátó...

A beteg nő, az „ideges” nő az egész ház nyugalmát zavarja. Minden nő kötelessége, hogy idejében tegyen meg mindent, hogy kiküszöbölje és megelőzze azokat a női bajokat, amelyek szenvedéseket okoznak és időnek előtte elhervasztják. Egyszerű módszer: belső mosások Lysoformmal, amely tudományos készítmény és rendkívül hatékony. Lysoform erős fertőtlenítőszer, amely megöli a csirákat és kitisztítja a szőrcsőket okozta tisztáltságiakat.

FONTOS

Kérjen Lysoformot csakis eredeti lezárt üvegekben. Minthogy ez a készítmény minden más hasonló készítménnyel kiválóbb, hamisítják és kimérve Lysoform név alatt árulják. Utasítsa vissza ezeket a hamisítványokat, mert igen károsak az egészségre.

Lysoform

Felhívás zsidó népkönyvtár megalapítása érdekében!

A Zsidó Párt cluji tagozata közéleti tevékenységét kulturális vonatkozásban is kiterjesztendő, román, magyar, német stb. nyelvi népkönyvtárt óhajt létesíteni a széles néprétegek részére. Elsősorban a judaikához tartozó könyvekre, gyűjteményekre gondolunk, aztán általános zsidó jellegűekre, főleg történelmi és a szociográfia keretében tartozókra. Ezeket kivül selym fektetünk szép irodalmi, tudományos, oly könyvekre, melyek nívója alkalmas legyen a szórakozás mellett tömegünk műveltségét emelni. Végül igen szívesen vennők, a ipari és kereskedelmi ismeretek továbbfejlesztéséhez alkalmas kézikönyvekhez, tanulmányokhoz, rendszeres kiadványokhoz is hozzájuthatna a tanulni vágyó, átrétegződésre szánt ifjuságunk.

A női szekció lelkes tagjai fogják felkérni a kivételesen nemes cél iránt érdeklődő közönségünket, kérve, hogy könyvtárából fenti jellegű, főleg példányokat engedje át könyvtárunknak. Emellett hálás elismerés fogja illetni azokat is, kik saját nevükkel (kivánatra ex librisülkel) ellátott könyveket, tanulmányokat, szemléket (hivatals és tudományos statisztikai kiadványok, prof. Gusti falumunkáiról szóló rendszeres munkalátok, más szociográfiai munkák stb.) fizetnek elő és ilykép évtizedekre szellemi táplálékkal látják el az új generációt és maguknak, vagy szeretteiknek maradandó emléket állítanak.

Fogadják tehát a lelkes propagandistákat úgy, hogy ebből a közösségek maradandó előnye származzék és az olvasók számai hálasan gondoljanak mindnyájunkra, ezen kulturmozgalom résztvevőire.

Cluj, 1937 május 14.
Dr. Fischer József, Bíró Andor, Herskovits Imre, Dr. Ligeti Sándor, Moskovits József.

A munkásság állást foglal a Pop Valer nemzeti munkavédelmi törvénytervezete ügyében

Cluj-Kolozsvár, május 14. A Szociáldemokrata Párt és a munkásszervezetek folyó hó 16-án, vasárnap délelőtt 10 órakor az Építőmunkás Otthonban nagygyűlést tart az úgynevezett „nemzeti munkavédelmi” törvénytervezet ügyében. A munkásság vezetőit már hetek óta foglalkoztatja ez az ügy, leszőgezték álláspontjukat, amelyet ezen a nagygyűlésen ismertetni fognak a munkássággal.

— Witlin: Izabella. Személyes és egyben számító asszony, nagy királynő és egyben gyenge nő, fanatikus és pénzsóvár a nagy spanyol királynő. Athenaeum kiadás. 400 lap, remek, izgalmas, érdekes könyv. 152 Lei Lepagenál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket.

Megrendült Litvinow állása a francia-orosz katonai szerződés megkötésére miatt?

Varsó, május 14. Az a hír terjedt el, hogy Litvinov megbukott és jövőben semmiféle szerepet sem fog játszani a külpolitikában. Bukása annak tulajdonítható, hogy nem sikerült a francia-orosz katonai szerződést létrehozni, sem azt a szovjet tervet megvalósítani, hogy a francia-orosz vezérkarok általánosan együttműködjenek. Ezenkívül sikerült Litvinovra rábizonyítani azt is, hogy Trockijjal titkos összeköttetést tartott fenn. A lengyel lapok szerint Litvinov politikai vonatkozásban máris halottnak tekinthető.

sítani, hogy a francia-orosz vezérkarok általánosan együttműködjenek. Ezenkívül sikerült Litvinovra rábizonyítani azt is, hogy Trockijjal titkos összeköttetést tartott fenn. A lengyel lapok szerint Litvinov politikai vonatkozásban máris halottnak tekinthető.

gük sem jövedelmez olyan jól, mint a fekete bőr. A feljelentőknek juttatott jutalmak rendszere gombamódra termeli ezeket a figurákat.

Erdélyi, de már francia állampolgár fiatalember érkezett látogatónak a fővárosi rokonaihoz. Be akarta váltani frankjait és egy ismerősét kérte fel az ügy lebonyolítására. Az ismerős tárgyalni kezdett a dolgozó és 24 óra leforgása alatt a francia állampolgárságu fiatalembert inflagranti fogták, amint deviza-kihágást követett el. Négyezer frankja bánja a könnyelműséget, hogy a határátlépéskor nem tanulmányozta át a devizatorvényt.

Nem válik dicsőségére Erdélynek, hogy ezek a típusok jórészt innen származtak Bucurestibe.

Nemrég leleplezték le Erdélyben nagyarányú bűnügyet. A leleplezésben két ilyen konfitársunknak volt döntő szerepe. Természetesen ez is a Royal-kávéházban született meg. Egyikük, aki fölöttebb homályos mesterségi ágat üzött eddig, jelentős jutalmat vágott szesre az említett bűnügyben. Miután a bűkeziségre már akkor rászokott midőn az egyik erdeilyi vállalatlól ezért kellett rövid uton megválnia, most, hogy egyszerre nagyobb összeg ütötte a markát, éjszakai lokálba vonult és hajnalig elverte a prémium első részletét. És ezt állítólag afölötti bánatában tette, hogy a további részletek kiutalását megtagadták tőle.

Pedig megdolgozott érte. A két kiváló férfiú egy ügyvédet keres, hogy perelje a prémium elmaradt részleteit.

A Nemzeti Színházzal szemben, az Adria Biztosító Intézet palotája előtt csődület van. A járókelők kíváncsian nyujtogatják a nyakukat, hogy vajjon miért állottak meg az emberek. Egy rendőr hivatalos minősége méltóságának tudatában töri át a kis csoportot és vele mi is elérhetünk az első vonalig:

Feketébe öltözött asszony fekszik a közvezeten. Néhányan vízzel locsolják. A 40

Szombaton este nyílik a „Bagolyvár” étterem

Str. Samoil Micu 5a

Ujabb pénzhamisító bandát leleplezték a cluji-kolozsvári rendőrség

Négy fiatalember szövetkezett hamis 20 lelesek gyártására

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tud.) A rendőrség bűnügyi osztálya ujabb pénzhamisító bandát leleplezték. Névtelen feljelentésre a rendőrség detektívjei megállapították, hogy különböző fiatalemberek, naponta többször látogatnak meg egy Str. Julius Cezar 51. szám alatti lakást, ahol azonban senki sem lakik. A lakást két detektív kezdte figyelni és miután néhány órát áldogáltak a szomszédos házak kapujának fedezete alatt, megjelent egy Nagy Lajos nevű fiatalember és bement a lakásba. Az egyik detektív követte a fiatalembert, benyitott a szobába, ahol Nagy egy prés előtt foglalt helyet. A detektív letartóztatta Nagyot és kikutatta a zsebei, ahol több félig kész hamis husz lejest talált. Közben beállított Bálint Lajos nevű fiatalember is, akit szintén elfog-

tak. A két fiatalember aztán bevallotta, hogy Udvardy ékszerésszel, valamint Oltean Joan fogtechnikussal együtt készítik a hamispénzt. Az előbbi a szükséges anyagokról és apróbb munkákról gondoskodott, az utóbbi pedig a formákat készítette el. Megállapították, hogy az újonnan leleplezett pénzhamisító gyárból még csak igen kis mennyiségű hamispénz került forgalomba és azok is igen silány hamisítványok voltak. A 4 letartóztatottat a rendőrség az ügyészségnek adja át.

Lion Feuchtwanger: A hamis Nero. „A zsidó háboru” és a „Rónai zsidó” után Feuchtwanger új könyve „A hamis Nero” új élmény és új megrázó szenzáció. — A hatalmas kötet 410 lap 132 Lei Lepagenál Cluj. — Postán utánvétellel.

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ

Ort. Zsidó Leányintézmény

Oradea, Str. Episcopul Clorogariu No. 8.

fü- és leánygyermek nyaraltatása,

kies fekvésű, magaslaton levő

Brátcán

állomástól 8 percre, a hegyek között épült egészséges köépületben, por- és szélmentes helyen. — Allandó felügyelet! Kiránduló helyek! Sportanár vezetése mellett az összes sportágak szakszerű tanítása! Mérsékelt árak! Strand! Teniszpálya! Rádió! Hőző-, nap- és légkura! Kitűnő referenciák. Prospektus! Gyermek kisérelvel és anélkül is felvétetnek. Telefon Oradea No. 11. Brátcái nyaraltatás No. 2. Kérjük a jelentkezéseket elhelyezés végett mielőbb eszközölni.

SPORT

Ha a Venus legyőzi a Ripensiat, bajnoksága biztosra vehető

A B) ligában a Vulturii bajnoksága még nagyon kétséges

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság A) csoportjában vasárnap három mérkőzés kerül eldöntésre: Gloria—Juventus, NAC—Unirea Tricolor és Ripensia—Venus.

A három mérkőzés közül az érdeklődés középpontjában a Venus—Ripensia bajnoki találkozó áll. Amennyiben a Venus Timiscaran le tudja győzni a Ripensiat, bajnokságának aligha áll akárcsak az utjába. Ez a győzelem azonban reális számítás szerint egyáltalán nem látszik biztosnak.

Mégis, tekintettel a mérkőzés tétjére, amely a Ripensia számára kevesebbet jelent, nem okozna meglepetést, ha a Venus két ponttal a tarsolyban hagyja el vasárnap a timisoarai-temesvári pályát. Annak dacára, hogy a mérkőzésnek a Ripensia kétségtelen favoritja...

Oradea-Nagyváradon a NAC az Unirea Tricolorral játszik. A kiesésre álló Unirea Tricolor aligha tud reménytelen pozícióján a NAC révén segíteni. Többgolos NAC győzelem biztosra vehető.

Aradon a Gloria a bucaresti Juventusszal játszik. A mérkőzés mindkét együttes szempontjából nagy horderővel bír. Mindkét csapat ugyanis a kiesési zóna közelségében van, a két pont könnyen elegendő lehet az abból való kiszabadulásra. Ezért ígér nagy küzdelmet az aradi mérkőzés, amelynek a hazai pálya előnye révén a Gloria a favoritja.

Veszély fenyegeti a Vulturii első-ségét

A B) liga nyugati csoportjában érdekesen alakul a bajnokság végküzdelme. A Vulturii első-sége még nincs bebiztosítva. Sőt! A Vulturii a következő hetekben egyik nehéz mérkőzés után a másikat játsza — ellenfelei pályáin, idegenben! Vasárnap még odahaza játszik a Vulturii, a Phönix-szel. Nagy mérkőzés, amelynek győztesét nehéz megjósolni. Az esélyek egyformák, akár a Vulturii, akár a jó formában levő Phönix győzhet. Akármelyik győz azonban, csak az elkövetkező mérkőzések döntik majd el, hogy a Vulturii, Phönix, Olimpia közül melyik nyeri a bajnokságot, vagy esetleg a negyedik Jiul, sőt ötödik CAMT.

A B) liga nyugati csoportjának vasárnapi programja a következő:

- Alba-Iulia-Gyulafehérváron Rovine—Unirea, vezeti Sipos.
- Lugojon-Lugoson Vulturii—Phönix, Mity Niculescu.
- Simerian-Piskin CFR—Soimii, Cosma.
- Targumuresen-Marosvásárhelyen Mures—Törökvis, Bucur Barsu.
- Satmaron-Szatmaron Olimpia—Jiul, Seli-cceanu Gligor.

A keleti csoportban

hasonlóképpen érdekes a küzdelem. Bár minden jel arra mutat, hogy a brasovi-brassói ACFR megnyeri a csoportban a bajnokságot. Ez jelenleg a helyzet. Az utolsó mérkőzésig azonban még olyan hosszú az út, hogy az ACFR még harmadik, sőt negyedik is lehet. Mert az élcsoport igen tömör.

A keleti csoport vasárnapi programja a következő:

- Brasovban-Brasovban IAR—Jahn, vezeti Gutescu.

Cernautiban Dragos Voda—Makkabi, Opri-senescu.
 Erilaban DUG—ACFR, Ionescu Tope.
 Bucarestiben Sportul Studentesc—Franco Romana, Cristache.
 Iasiban Textilia—DVA, Topa.
 Constantanban Victoria—Sporting, Busa.

A magyar főiskolás válogatott Cluj-Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tud.) Mint jelentettük már, az Universitatea vasárnapra és hétfőre lekötötte a magyar főiskolás válogatott gerincét alkotó Budapesti Egyetemi Atlétikai Club labdarugó-együttesét. Minthogy a mérkőzés engedélyezése az OETR részéről késett, bizonytalanná vált a budapesti együttes cluj-kolozsvári látogatása. Csütörtökön este azonban távirat érkezett Bucurestiből, amely szerint az OETR engedélyezi a mérkőzéseket, amely azonban fenntartással élt a hírtelen érkezett engedély felhasználását illetően.

Tegnap azonban a késő éjjeli órákban a BEAC táviratban közölte, hogy eleget tesz a meghívásnak. Eszerint a BEAC, több főiskolás válogatott jelölttel kiegészítve, vasárnap és hétfőn Cluj-Kolozsvár vendége lesz. Vasárnap az Universitateával játszik a BEAC, míg hétfőn Bucuresti és Cluj-Kolozsvár főiskolás válogatottja lesz az ellenfele.

Ujabb erősítést nyer a Venus. Bucurestiből jelentik: A KK küzdelemben való bekerülésére előkészületként a Venus újabb játékosvásár-

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrászikkkel. Biztos gyógyhatás és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érmeleszedés, vesebaj, vérzéses szívgyengeség, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerülési idegesség esetén.

Szív Nőibetegség

a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel. Ivókurák, szakcszerű orvosi kezelés. Kétféleképpen. Elsőrangú szállodák, Diétás penziók, mérsékelt árakkal. Modern napfényes szabaduszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. Állandó katonazene. Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján. Fürdőidény május 15-től október 15-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T. Fürdőigazgatóság, Buzias, Banat.

lást eszközölt. Beffaról, a görög labdarugóról van szó, akinek kiadatását sikerült a Venus-nak a görög szövetségnél kieszközölni.

Skócia—Csehszlovákia válogatott labdarugómérkőzés lesz ma, szombaton Prágában. A cseh csapat összeállításra a következő: Planciska, Bürger—Ctyroki, Kostyalek—Boucsek—Skalszki, Zlatnik—Swoboda—Sobotka—Kopecky—Pucs. A cseh csapatban haton játszottak a Románia elleni mérkőzésen.

A SIGHETI-SZIGETI SAMSON öszvezetősége vasárnap ülést tart, amelyen jelen lesz Weisz Ignác (Cluj), az Erdélyi Makkabi Szövetség ügyvezetője is. A gyűlés az egyesület reorganizálásával van összefüggésben.

Juhász nem válik meg a NAC-tól. Oradea-Nagyváradról jelentik: Juhász, a NAC válogatott középvezetője az a hír terjedt el, hogy megválnak a NAC-tól. Juhász azonban újabb két éves szerződését aláírta, ennélfogva továbbra is az oradea-nagyvárad csapatban fogja a labdát rugni.

TIZENÖTMILLIO LEJT investál a bucaresti városi tanács az ONEF stadion építkezéseinek befejezésére.

A Crisana amennyiben helyét a Nemzeti Bajnokság A) csoportjában megőrzi, hír szerint szerződött Ströck Albit, az ismert egykori oradea-nagyvárad futballistát.

A cluj-kolozsvári Victoria labdarugócsapata mai, szombati bucaresti mérkőzése után, amikor az Ujpesttel játszik, vasárnap Ploestibe rándul, ahol a Tricolor csapatával játszik barátságos mérkőzést.

nálszerűen felvett jelenetekből összeállított film ez, hanem elejétől végig lebilincselő cselekménye van, mely az Erec legfestőbb tájain játszódik. Sabra bemutatóját, mely zsidó kultúrzempontból is óriási jelentőséggel bír, nagy érdeklődéssel várja városunk zsidó közönsége. A filmet a Royal mozgó vetíti, folyó hó 19-i kezdetel.

OPERA MOZGÓ MUSORA:

Szerdán, május 12-én szezonnyitó premier: A szívek vására. Pazar kiállítású filmregény. Fősz.: Kay Francisc és George Brent. Műsor előtt orosz kabaré. Helyárak összes bélyegekkel együtt: Erkelly 15 lej, földszint 24 lej. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órák.

Vasárnapot premier: Adeline, pazar kiállítású revüfilm. Fősz.: Irene Dunne és Donald Woods. Román-magyar feliratok.

Szerdai premier: San-Francisco réme. Izgalmas kalandorfilm. Fősz.: James Cagney.

ROYAL MOZGÓ MUSORA:

Uj gazdagok. Az új Marokkó megteremtésének gigantikus eposza. Claude Farrère legértékesebb regénye után rendezte Marcel L'Herbier. Harry Baur és Signoret legjobb szerepükben.

Vasárnap d. e. 11.20 órák 7 és 12 lejért matiné. A Mont Blanc meghódítása. Megkapó szépségtől, izgalmas expedíciós film. Műsor előtt a legújabb világhíradó az angol koronázás próbáival.

DAVILA MOZGÓ MUSORA:

Péntektől: Mayerling. Főszerepben: Charles Boyer. Helyárak: 15, 20 és 25 lej minden bélyeggel együtt.

EDISON MOZGÓ MUSORA:

Szenzációs műsor! 3 film: I. Tökéletes gyilkosság. Dráma, bűntény, borzalom. Lukács Pál. II. Stan és Bran rendőrök. Nevető orkáni III. Híradó. Helyárak: 10 és 12 lej. Diákoknak kedvezmény. Kezdet: 3, 6 és 9 órák.

MUNKAS MOZGÓ MUSORA:

Csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órák két világszenzáció, egy helyről! I. Nők nők ellen. Az évad legnagyobb revüfilmje. Fősz.: Dick Powell, Ruby Keller és Joan Blondel. II. A 13-as kém. Izgalmas társadalmi dráma. Fősz.: Gary Cooper és Marion Davies. Helyárak: 10 és 12 lej.

— A banktörvény módosítása magyarul dr Mandel Tudósító Irodában Cluj, Memorandum-lui 24. Ára 50, vidékre 60 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allétkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

180 lejért villanyondolólunk 6 havi garanciával. Speciális hajfestés, víz-vas ondololás és művészies parókakészítés. H. Lotti, Calea Regele Ferdinand 3. Udvartban.

Tanítványképzést vállal többféle módszerrel Ella Kozmetikai Intézet Regele Ferdinand 11. I. emelet. Tartós szépítés. Ránckezelés.

Magas áron vásárolok

régiséget, szőnyeget, zongorát, butort, ékszeret. Hívásra odautazok. STERNBERG ZSÁK régiségkereskedő Oradea, Bul. Regele Ferdinand 13.

Finzler ruhafestő és tisztító. Telefon 505. Str. T. Vladimirescu 11. sz. Előrendű munka! Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Férfi divatszokmát tanult, kirakatrendezéshez értő, románul perfektül tudó segédet felveszek azonnali belépésre. Hubner Lajos Targumures.

Sangheort-Bái fürdőn május 20-án megnyitlik a parkban levő s a jó főtéréről és pontos kiszolgálásáról ismert Grossmann „הרש" vendéglő.

Jókarban levő puldkasszát keresek, részletes ajánlatokat ármegjelöléssel Fried bijuteri Tg.-Viste.

10 évi garanciával készíttünk legszebb blondkereteket. Porcellán dísz tárgyak és szőnyegek nagy választékban: „PAX” Cluj, Cal. Vctoriei 6.

BUCURESTI részére román-német-magyar gyors- és gépirót, — gépirót — keres Ady harisnyagyár.

Kötőgépek eladók, egy 10/80-as és 8/35-as Herskovits, Sighet, Bratianu 10.

Clujon bevezetett rövidáru angro-raktárral rendelkezem. Keresek hasonló szakmában ügyőcget, ki 200.000 lej készpénzfedezet mellett nálam egy lakatot létesítené, esetleg Erdélyben utazással kapcsolatban is. Érdeklődők írjanak Hotel Transylvania Cluj, Rege Ferdinand 17. „Lerakat” jellege alatt.

Tereanu, a cluj pénzügyigazgatóság bélyegosztályának főnöke elvesztette CFR-karnetjét és okmányait. Megtaláló adja le a pénzügyigazgatóság 5. számú szobájában, ahol 200 lej jutalomban részesül.

Azsurozógép teljesen jókarban sürgősen eladó. Cim: Terkeitaub Mihály Oradea, Piața M. Viteazul 5.

Háziaszónyok öröme.

Speciális szerkezet

Minimális fogyasztás

A MASSIV ELITE-TÜZHELY fehér zománc kivitelben. Tűzálló samott-béleléssel.

SZÁNTÓ Oradea

„ZEPHIR” kályhagyára. Esslingeni faredőnyök, acéllemez redőnyök. Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Nemzeti érdekek, az országban és ezáltal elhelyezkedésnek legbiztosabb alapja.

Ezért minden gondos családfő, kereskedő, iparos és mezőgazda nem gondolhat másra, minthogy

vagyonát és életét

a hazai egyik legrégebb (1882-ben alapított)

„NAȚIONALĂ”

Általános Biztosító Társaságnál

biztosítsa, amely társaság műveli az összes biztosítási ágazatokat és elfogad

tűz, jég, befőtérseles-lopás, baleset, szavatosság autó, üvegtörés, és szállítás biztosítási ajánlatokat, valamint biztosításokat

AZ Ember életére a legkedvezőbb kombinációkkal.

A társaság székhelye: Bucuresú. Képviseletek minden városban

Teljesen befizetett alaptőke 25.000.000 Lei. — Különböző biztonsági alapok: 207.368.625 Lei. — Az ifjovi törvényesznél bejegyezve 71/1884 sz. alatt. — Alapítási okirat közzétettett Mon. Of. 245/1882, valamint a módosítások Mon. Of. 44/1888, 15/1890, 12/1906, 11/1907, 106/1919, 41/1921, 118/1924, 43/1931, 50/1931, 163/1933 és 172/1933 sz. alatt.

Lapunk legközelebbi évüot ünnepe mia...
 — Sevütszünnepe...
 — Ferdinand uti nagy...
 — nepi istentisztele...
 — szombaton, május 1...
 — esti ima 8¼ óra...
 — május 16-án, ünnepe...
 — 8 órák, muszaf...
 — te 8¼ órák kezd...
 — nep másodnapján...
 — muszaf ima 10 ó...
 — elkezte (Mazkir...
 — a keretében.
 — A cluj-kolozs...
 — sa új vezetősége...
 — nevra Kadisa har...
 — rtkön délután...
 — ötötbséggel vezet...
 — harmadik ciklus...
 — k: Schwartz Igr...
 — jós, gabbék...
 — chwartz Mór kön...
 — n és Rosenfeld M...
 — ztárnok Indig Z...
 — b. Tanácsnokok...
 — ásk, Goldberger...
 — Klein Mózes. A...
 — zottság elnöke...
 — avakkal közönte...
 — unkát kívánt a j...
 — elsz Gyula közs...
 — ig a választmány...
 — lmácsolta.

Imp...
 Öbbé r...
 Mint minden me...
 zselésnél is az...
 at haladt.
 — Eddig csupán...
 — értünk, amelyek...
 — ter gyakoroltak...
 — vertésget idezve...
 — ra erőre kapni...
 — Az orvosok ez...
 — díg egy olyan...
 — apotenciát köze...
 — atása által gyóg...
 — Ezt a képessé...
 — Reton-tabletták...
 — Reton hatása m...
 — in érezhető. E...
 — rfi olyan mért...
 — isszanyert szeks...
 — artja azokat a...
 — RETON-pasztilák...
 — annak mellékely...
 — A kezelés napl...
 — 5 tablettát tart...
 — Kapható az or...
 — an és drogériák...
 — Vidékre Lei 1...
 — zultunk. Vezér...
 — ucuresti III. St...
 — Eleanor Pow...
 — unjére, a Brody...
 — enki emlékszik...
 — ezte fel a műve...
 — mak idején az...
 — ínt szokás ilye...
 — üngyárak közö...
 — ottan leste min...
 — Eleanor Pow...
 — Eleanor Powell a...
 — t újra a Metro...
 — zültsét is készí...
 — Tánra szület...
 — — Orvosi hír...
 — zász a Sr. Iul...
 — ott. Rendel 3...

HIREK

Lapunk legközelebbi száma a szombat sevuot ünnep miatt kedden a rendes időben jelenik meg.

Sevuotziünnepi istentisztelet. A Regele erdineand uti nagytemplomban a sevuotziünnepi istentiszteletek rendje a következő: szombaton, május hó 15-én ünnep előestéjén este 8 1/2 órákor kezdődik. Vasárnap, május 16-án, ünnep elsőnapján a reggeli ima 8 órákor, muszaf ima 10 órákor, máárv ima este 8 1/2 órákor kezdődik, hétfőn, május 17-en, ünnep másnapján a reggeli ima 1/2 8 órákor, muszaf ima 10 órákor kezdődik. Halottak emlékezte (Mazkir) hétfőn délelőtt a muszaf ima keretében.

A cluj-i kolozsvári ortodox Chevra Kadisa új vezetősége. A cluj-i kolozsvári ortodox chevra Kadisa harmincegyes bizottsága csütörtökön délután választotta meg abszolút többséggel vezetését. Elnök lett, immár harmadik ciklusban, László Gyula, alelnök: Schwartz Ignác válnakozó és Goldstein Sjos, gabbék Schwartzberger Mihály, Schwartz Mór könyvkereskedő, ifj. Pál Márton és Rosenfeld Mihály, ellenőr Végh Márton, szektárok Indig Zsigmond, gazda Glantz Jacob. Tanácsnokok: Lilienthal Sándor, Schmidt Sándor, Goldberger Kálmán, Ernszter Hermann és Klein Mózes. A választás után a választási bizottság elnöke, Herschkovits Imre meleg szavakkal köszöntötte az elnökséget és üdvösköntőket kívánt a jövőre. A hitközség nevében Gyula köszöntötte az új vezetőséget, és a választmány érzelmeit Vigdorovits Izso elnöksölte.

Impotencia öbbé nem létezik

Mint minden más térer, úgy az impotencia kezelésénél is az orvostudomány nagyon sokat haladt.

Eddig csupán különböző izgatószerket ismertünk, amelyek azonban csak egyetienegyszer gyakoroltak hatást, a szervezetben vértáptáplálást idézve elő, annyira, hogy képtelenek lettek az erőre kapni.

Az orvosok ezekből mást kerestek, még mindig egy olyan gyógykésztményt, amely az impotenciát közvetlenül annak okaira történő kezelés által gyógyítja.

Ezt a képességet a legtökéletesebb módon Reton-tabletták bírják.

Reton hatása már a kezelés harmadik napján érezhető. Ettől a pillanattól kezdve a férfi olyan mértékben tudja megőrizni újra megszerzett szexuális erőt, amennyire becsapja azokat az utasításokat, amelyek a Reton-pasztilákat tartalmazó tubusokhoz vannak mellékelve.

A kezelés napi 3 tablettából áll. Egy tubus 10 tablettát tartalmaz és ára 98.— lej. Kapható az ország összes gyógyszerterápiájában és drogériáiban.

Vidékire Lei 119 előzetes beküldése esetén kaphatunk. Vezérképviselet: E. & L. Cioara, Bucuresti III. Str. Speranței No. 37.

Eleanor Powell szeniális táncosnő első számjére, a Broadway Melody-ra biztosan mindenki emlékszik még. A Metro filmgyár felelt fel a művésznőt, kinek óriási sikeréről csak idején az összes amerikai lapok irtak.

A szokás ilyenkor, megindult a verseny a táncosnők között, ki ad több gázsit és izgatottan leste mindenki, hova szerződik el végül Eleanor Powell. Hosszas huza-vona után Eleanor Powell aláírta azt a szerződést, mely újra a Metro-filmgyárhoz köti. Azonnal készítették számára, melynek címe "Táncra születtem".

Orvosi hír. Dr. Király sebész és nőgyógyász a Sr. Iuliu Maniu 23 szám alá költözt. Rendel 3-6-ig. Telefon aut. 11-52.

Cukorbetegségek!

A külföldön is elismert

Dr. Senftner-féle diabetikus kenyér és liszt, továbbá mindenféle tészta

Clujon, Str. Iorga 11. szám alatt a **Diabet** romániai főlerakatajánál kaphatók. Kérjen ismertetőt. Vidékire postai szétküldés.

SENKI SEM KÉRI FEL KÉTSZER TÁNCRA...

AZ OLJABOGYÓ-OLAJ ÁLDÁSOS HATÁSA AZ ARCBŐR MEGSZÉPÍTÉSÉRE

Már az ősidőkben — évezredekkel ezelőtt — semmi sem tudta az arc bőr gondozásában és megszépítésében az olajbogyó olaját helyettesíteni. Epen ezért becsüli meg ma az egész világ a Palmolive szépitőkrutát. Reggel és este masszirozza arcát, nyakát, vállait a Palmolive szappan bőséges habjával. Öblitse le vízzel, előbb meleggel, azután hideggel. Ennyi az egész.

Ez a tejszerű hab radikálisan eltávolítja a pórusokból minden szennyet. Az olajbogyó-olaj révén, amely egyik alkotórésze, a Palmolive szappan megpuhítja az epidermiszt és fiatalos hamvaságot kölcsönöz annak. Arcbőre szépségtől ragyogó lesz... A Palmolive szappan olyan olcsó, hogy a nők milliói használják fürdőszappanként is és boldogok, hogy testüket is olyan gondosan ápolhatják, mint arcbőrüket.

— Halálozás. Friedmann Sámuel, a blaji balázsfalvai hitközség nesztorja, évtizedeken át gondnoka és a választmány örökös tagja, családjának és a zsidó közügyeknek szentelt áldásos munkásságban eltöltött 86 éves élet-pályája után csendesen elhunyt. Végtesztességén Krausz Lipót főrabbi megható szavakban adott kifejezést a nagy veszteségnek, mely az egész hitközséget érte, kiemelve, hogy az elhunyt mély vallásosságával, puritán becsületességével és jótékonyosságával, valamint atyai gondosságával, melyet az egész hitközségre és annak intézményeire kiterjesztett, méltán megérdemelte a tiszteletet és szeretetet, mely iránta mindenki részéről megnyilvánult. Halálát gyermekei — köztük dr. Friedmann Márton orvos, a zsidó közügyek e lelkes és áldozatkész istápolója és kiterjedt rokonság gyászolja.

— A Marpe Lanefes teadélutánja. Az elmúlt vasárnap a Marpe Lanefes egyesület javára rendezett teadélután Kende Lipótné urnó házában tartották meg. A teadélután kellemes, barátságos hangulatban telt el és pedig szép, kielégítő sikerrel.

— Eljegyzés. Fuchs Mancit Tuszánról eljegyezte Abraham Aron Medias.

— Eljegyzés. Holländer Magda Sibiu és Landau Jenő Rázboleni jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Előadás. Értesítjük a Poel Hadati tagjait, hogy f. hó 15-én szombat délután 1/2 6 órákor Rav Eljáhu Klein a Mincha ima keretében Pérekéből előadást tart. Az összes tagok megjelenését kérjük. Vendégeket szivesen lát a vezetőség.

— Házasság. Nussbächer Bracha Cehul-Silvaniei és Nussbächer Abraham Baiamare f. hó 19-én déli 1 órákor tartják esküvőjüket Cehul-Silvaniein, melyre ezuton hívják meg rokonaikat, barátait és cionista elvtársait. Sürgőnycim: Nussbächer, Cehul-Silvaniei.

— Széfer-Tóra avatás. Sowioth ünnep első napján, vasárnap délelőtt 10 órákor ünnepélyes keretben kerül felavatásra az ortodox hitközség párizsucpai nagytemplomában egy, Adler Sámuel, v. hitközségi elnök és neje által adományozott nagyjertű Széfer-tóra.

— Május 15-én megnyit Baiamaren Románia legkellemesebb klímájú helységében dr Wagner-szanatóriuma. Elsőrendű konyha. Napi ellátás 3-szori étkezéssel, kiszolgálás, világítás és takarítással, a szoba fekvése szerint személyenként 200—240 lej. Két heti díj előre fizetendő. Junius 1-én megnyitlik a modern vizgyógyintézet.

A ROYAL slágermozgó meghosszabbította szezonját és a legnagyobb sikerrel játsza

Harry Baur és Signoret — Uj gazdagok

című művészi filmjét. Claude Farrère nagysikerű regénye után rendezte Marcel L'Herbier. Vasárnap d. e. 11.20 órákor 7 és 12 lejért matiné: A Mont Blanc meghódítása. Izgalmas expedíciós film.

— Kimutatás a Marpe Lanefes Egylet 1937. év április havi működéséről. Kiosztatott 720 ebéd, 192 reggeli és 192 vacsora, 320 liter tej, 18 liter bor. Bevételek: 720 ebéd á 25, 18.000

— Eljegyzés. Neu Margit Sibiu és Stein Zsiga 'Dej (Reteag) jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Trumpeldor élete. Trumpeldor József, a

Női divatujdonságok és illatszerek

D'Or-nál

Piața Unirii

— Megoldódott a cukorbetegségek kenyér-problémája. Mint ismeretes, a cukorbetegségek táplálkozásának egyik legnehezebb problémája volt a kenyér, amely mai összetételében a cukorbetegségek számára nemcsak élvezhetetlen, hanem ártalmas volt. Francia, angol és német specialisták hoztu tudományos kutatások után sem tudtak olyan anyagot összeállítani, amely lehetővé teszi, hogy a cukorbeteg legfőbb napi táplálékát, a kenyeret élvezhesse. Egy angol tudós: dr Senftner végre „Glukocinin” nevű anyagával a kenyér szénhidrát tartalmát a minimumra csökkentette és ezzel lehetővé tette, hogy az ő módszere szerint elkészített lisztből a cukorbeteg az orvos által megengedett adagnak kétszeresét, sőt háromszorosát is fogyaszthassák. A dr Senftner féle készítményeket már nálunk is, Clujon-Kolozsváron forgalomba hozták. (Megrendelhető „Diabet”-tápszerek romániai főárusítójánál Str. Iorga 11. (Postai szétküldés az egész országban.)

Atelier Ioan Szabó S.A.

CLUJ, Calea Regele Carol II. 51. szám.

Speciális vas-és fémöntőde

Szárke öntvények minden szilárdságra. Motorhengerek, betétek és hengervejek. Sav- és tűzálló öntvények. Kéregöntvények malmok részére. Magas szilárdságu bronzok előírás szerint. Alumíniumöntvények.

UJ KELET Legújabb hírek

Prezan marsallal tárgyalta Vaida Bucurestiben

A georgista párt kizárja zsidó tagjait? A Dreptatea újabb leleplezésel a kontingentálási visszaélésekről

Bucuresti, május 14. A Dreptatea mai számában folytatja Pop Valer elleni támadásait. Felsorolja a titokzatos Fiducia cégnek adott tekintélyes behozatali engedélyek listáját és kérdi: ki járt közbe azért, hogy ez a kétszáz ezer lej alaptőkével rendelkező vállalat nyolcmillió 836 ezer 200 lej értékű áru behozatalára kapjon engedélyt. Az érdekelt cégek az utolsó két trimeszterben csak szükségletük 15 százalékát tudták importálni, azt is kizárólag nyersanyagban. A Fiducia behozatali engedélyeit maga Pop Valer dr. írta alá. Ugyancsak ő volt az, aki Tecău államtitkár által a Saroteco cég részére engedélyezett öt és félmillió lej értékű németországi behozatalhoz hozzájárult.

Tudni szeretnők továbbá — írja a Dreptatea — milyen indoklással adták meg 15 ezer kiló selyemszárla „suprakvota” címen az engedélyt a Fritext cégnek, amelynek évi kvótája mindössze ezer kilogram. Ki engedélyezett a Ditmar cégnek tízmilliót, a Diamant cégnek egymillió 400 ezer és a Sussmann cégnek öt és félmillió értékű suprakvotát. És ki és milyen okból adott engedélyt a Vitrocheram cégnek 85 ezer kilo csempe behozatalára Németországból. Az utóbbi esztendőben egyetlen komoly cégnek sem sikerült egy kilogram csempe behozatalára sem engedélyt szerezni Németországból. A Vitrocheram megfelelő áron értékesítheti majd és elegendő jövedelme lesz hogy kielégítthesse azokat, akik érdekeiről gondoskodtak.

A Dreptatea még megjegyzi, hogy a cégek igazgatói között szerepelnek Wasser, Ahner, Heimovits, Titmark, Kowler, Kramer, Schulimson és mások, annak bizonyítékul hogy az iparügyi minisztériumnál más az elmélet és más a gyakorlat.

A Dreptatea végül követeli, hogy Pop Valer mondjon le.

A cuzisták

A fővárosi lapok leközlük azt a manifesztumot, amelyet a cuzisták Dorohoi megyében terjesztettek. A manifesztum a cuzisták kormányprogramját a következőkben foglalja össze:

1. A zsidók elküldendők azokba az országokba, ahonnan jöttek.
2. Halálbüntetés a közpénzek rablóira.
3. A városi és falusi kisajátítás.
4. Kartellek és trüsztek megszüntetése.
5. A városok telepítés útján való elromosítása.

AZ ÖN EGÉSZSÉGE ÉS IDEGEI VEZÉLYBEN VANNAK! Csak egyszer vegye az új „Brilliant-Extra-Primissa”, vagy a „Luxus-Silken-finest” minőségeket, amelyek orvosok által lettek ajánlva és meg fog gyógyítani, hogy Primeros a legkellemebb és legbiztosabb védelmet nyújtja, ami csak létezik. Aki egyszer Primeros-t vett, mindig csak ezt fogja venni!

Cojocna-Kol

Hideg és meleg fürdő, kádfürdő, gyógyterem autobuszokkal. Az első kirándulás a Turis

6. A román iparosok támogatása.
7. A mezőgazdasági ösztönzése és a zsidó földtulajdonosok kisajátítása.

Miért zárták ki Ilarie Dobridor a nemzeti parasztpártból

Az a konfliktus, amely a nemzeti parasztpárt fővárosi szervezetében a bucaresti tanácsválasztás alkalmából a pártvezetőség és az Ilarie Dobridor vezetése alatt álló ifjúság szervezetek között keletkezett, Dobridornak a pártból való kizárásával végződött. Előzetesen Dobridor manifesztumot intézett a nemzeti parasztpárt ifjúságához, amelyben dr. Luput kommunistának és zsidó bérencenek minősíti. A jobboldali sajtó nagy diadalként könyvelte el Dobridor kiáltványát, amelyben a nemzeti parasztpárt elleni rágalom beigazolását üdvözlölte. A nemzeti parasztpárt központi vezetősége Dobridor kizárása alkalmával hivatalos kommunikéban indokolta meg a párt ifjúsági szervezetei előtt Dobridor kizárásának szükségességét. Eszerint Dobridor a községi választások alkalmából azt követelte, hogy első helyeken jelölje a párt az ifjúság exponenseit. Miután ez a kérés nem volt teljesíthető, szabotálták a pártot az egyes fővárosi kerületekben.

Dobridor manifesztumában ugyanazokat a rágalomokat gyűjtötte össze, amelyek ellen, mint a Dreptatea szerkesztője, mindig ő tiltakozott a legélesebben a lap hasábjain.

A georgisták kizárják zsidó tagjait

Az egyik jobboldali lap szerint a georgisták rövidesen felmondják a néppárttal kötött fegyverbarátságot, kilépnek az alkotmányos frontból, kizárják maguk közül az összes zsidókat és végleg lecsatlakoznak a jobboldali fronthoz. A lap különösen Vaida és George Bratianu közeledését látja lehetségesnek. Ezzel kapcsolatban a két párt hivatalos lapja: a Miscrea és az Indreptatea, mai számukban megállapítják, hogy a két párt közötti régi paktum és barátság változatlanul fennáll.

Vaida Sándor egyébként ma délelőtt hosszas megbeszélést folytatott Prezan marsallal. A megbeszélés tárgya nem ismeretes. Vaida hétfőn párthívei előtt nagy szabású expozéban fogja a kül- és belpolitikai helyzettel kapcsolatos véleményét ismertetni. Beavatottak tudni vélik, hogy Vaida ezalkalommal élesen támadni fogja a vasgárdát.

SABRA

az első művészi eszközökkel készült világhírű palesztinai film.

A Sabra

felvételei az Erec legfestőibb tájain készültek. szereplői a „Habima” nemzeti színház legkiválóbb művészei. a szerelem, a hősiesség és önfeláldozás gyönyörű eposza. csodás héber dalokkal és zsidó melódiákkal van tele.

Szerdától a Royal slágermozgóban

Román és magyar feliratokkal. Műsor előtt: 1. Szokolov beszéde a zsidósághoz. 2. Purim az Erecben. 3. A telavivi Makkabád.

Göring megérkezett Velencébe

VELENCE, május 14. (Rador.) Göring porosz miniszterelnök, mint lapunk helyén közöltük, Ausztrián keresztül utazott Velencébe, hogy találkozzék a solinivel. Göring ma délután 4 óra 45 perckor megérkezett Velencébe, ahol helyi néplésben részesítették.

Schuschnigg nem hajlandó megváltoztatni politikáját

Bécs, május 14. (Rador.) A hazafias elnökvé váló választásának első évfordulóján Schuschnigg kancellár beszédet mondott, alatt a hazafias front az ország politikai akaratát képviseli, rajta kívül csak nem bal- és jobboldali alakulat létezik, amelyeknek nincs joguk politikai tevékenységüket fejteni, mert az az állam ellen irányulna. Kancellár hangoztatta, hogy eddigi magatartásán nem fog változtatni, amennyiben egyedül kedvez az osztrák állameszmének.

Bato Lajos előadása Cluj-Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, május 14. Bató Lajos kiváló zsidó történész, kedden délután a városi tanács előadását a „Fel Galileába” akció keretében. Az első előadás a Wizo kulturális központjában lesz. „A zsidó nő helyzete Palesztinában és a galutban” címmel. Az előadás tagokat és vendégeket szívesen lát a vezetőséget. — Bató Lajos második előadása a ZsNSz helyicsoportjának diénstjén lesz szerdán este. Mindkét előadás a Salom Királynő klubjában lesz.

— Május 31-én keresztelik meg az osztrák trónörökös fiát. Rómából jelentik: Az osztrák uralkodópárnak Budapestre való hazatérése után, május 31-én lesz a nápolyi herceg trónörökös fiának keresztelése.

— Hétfőn este megnyílik a cluj-kolozsvári Zsidó Párt olvasóterme. A Zsidó Párt cluj-kolozsvári tagozatának női és ifjúsági csoportjai tegnap este népes gyűlést tartottak a párt Stroiescu ucca 7. szám alatti klubhelyiségében. Schönberger Kálmán, a női csoport agilis vezetője elnököl a gyűlésen, amelyen határozatba ment, hogy hétfőn este megnyílik a klubhelyiségben a párt olvasóterme, amelyben zsidó lapokat, folyóiratokat, zsidótárgyú könyveket bocsátanak a tagjai és a szegényebb sorsú ifjúság rendelkezésére. Ezzel kapcsolatban a klubvezetés akció beindítását is elhatározta, amelynek lefolytatására önkéntes párok jelentkeztek. Az olvasóterem az első lépést kívánja jelenteni egy zsidó népkönyvtár megteremtéséért, amelynek hiányát hosszú idő óta tapasztalnak a cluj-kolozsvári zsidó tömegben.

Babits: Hatholdas Rózsakert és Hunyad Vöröslámpás ház. Az Atenaeum új sorozatában ez a legújabb két kötet. Reméljük mindakettő. — A novella sorozat előbbi kötetei: Szitnyai: Benn a bárány, Pap Károly: Irgalom, Kárpáti: Bagoly, Laczkó: Székely Ámor, Heltai: Hol hibáztam, Nádas: Negyven négy férj, Tersánszky: Kakuk Marci, Rencsényi: Földi: Urak és szolgák stb. Kötetje 53 Lei mindenütt, vagy Lepagétól Clujban. — Kéjen teljes jegyüket Lepagétól Clujban.

FRATERNITAS Könyv- és Laphirdató Rt. Nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT

megnyílik

naponként turistakirándulások, speciális árakkal visszafordítással és bélyeggel 65 lej.

Taxa postală
piştite în num.
No. 224718/92

10. Telefon: 8-
Havonta 110,
évre 600, egész
földre: Havont
félre 12, egész
dotések díjszal
KELET” a trü
zsidóság egyet
ja. Cikkeink u
forrás megjelöl

Blomberg

U
a

Hitler a
tárgyalás

London, május 14. Chronicle azt állítja, hogy marsallnak az új tanácsok jelenthetik az új The People című politikai pártot. A párt vezetői az ország nem kicsoországot, se kiván változtatni Belgium jelen tartja gyermekszáz most né gáltassák szállyólag Angliát. A lap azt állítja, hogy júniusban vezetett találko

Tirana, május 14. Hétfőn egy földremlés volt és egy volt a elfoglalta Ar a telefonvonat veishi és Lil ták a közle egy csendő az intézkedé Ujabb jele erősítést ny ban zendülés lyesebb inté kormánycsar hogy ellenak rok részéről rend van. E kommunista tört ki.

Az albán szerint a zendőt mondták zik a zendül nél és a fo nik, hogy a zata volt.

A zendülés kastro felé szorosnál, a koptak a z után a for és visszavon dözik a felmi mozgalom tette a har Belgrádban habár pont